

Handelshögskolan

Karlstad Business School

Amanda Olofsson & Sanna Jansson

Jaktturism och jaktkultur i Värmland

En studie om ömsesidiga effekter

Hunting tourism and hunting culture in Värmland

A study about reciprocal effects

Turismvetenskap

C-uppsats

Termin: VT-2020

Handledare: Richard Ek

Sammanfattning

Studien syftar till att skapa förståelse för hur en ökad jaktturism kan påverka en sedan länge existerande jaktkultur i en region. För att besvara syftet valdes region Värmland och därefter utformades frågeställningarna; Hur ser den befintliga jaktkulturen ut i Värmland? Samt vilken påverkan kan jaktturism ha på den befintliga jaktkulturen i region Värmland? Studien baseras på social konstruktivism som vetenskapsteoretiska inriktning. För att besvara frågeställningarna valdes en kvalitativ metod i studien, där intervjuer med sju olika respondenter ägt rum.

Respondenterna som valts ut för studien integrerar med jakt eller kommersialisering av jakt på fritiden eller genom arbete. Insamlade data från intervjuer har analyserats genom en tematisk analysmodell för att nå resultat. Studien följer genomgående tre teman som går att urskilja i teori, empiri och analys. Dessa teman som studien huvudsakligen bygger på är jaktkultur, jaktturism och etik. För att skapa förståelse för jaktkultur och jaktturism har avsnitt om kultur, kommodifiering, autenticitet, jakt, naturturism, VFR och fritidshusturism lagts till i det teoretiska ramverket.

Resultatet i studien visar på att Värmland har en sedan länge traditionsenlig och stadig jaktkultur i länet men att jaktturismen är i princip obefintligt i dagsläget. Ett stort hinder som framkommit under studiens gång är vargen, och den problematik som den medför vid jakt med hund. Därför ses vargen som ett stort hot vid etablering av jaktturism i länet. Utöver problematiken med vargen ställer sig studiens respondenter generellt positiva till jaktturism om den hanteras på så sätt att hela bygden som turismen verkar i främjas av den. I studien analyseras jaktturismens utmaningar och potentiella positiva utfall, och vilken påverkan dessa har eller kommer kunna ha på jaktkulturen. Således analyseras även vikten av etik och etiska dilemman, både inom jakt och jaktturism.

I studiens slutsats presenteras svaren på frågeställningarna och indikerar på att jaktturismen har en möjlig chans att växa fram och gynna en jaktkultur i region Värmland, snarare än att hämma den. Då vargen fortfarande är ett stort problem föreslås därför jaktturism inriktad mot vildsvin eller bäver som en potentiell marknad som kan växa fram. Kopplat till studiens resultat presenterar även slutsatsen vikten av entreprenörskap som sker på landsbygd, vilka möjligheter som finns och som i sin tur kan gynna den regionala jaktkulturen både ekonomisk och socialt.

Nyckelord: jakt, jakturism, jaktkultur, jaktetik, naturturism, landsbygd

Abstract

The purpose of this study is to understand how increased hunting tourism can affect a long-existing hunting culture in a region. To answer the purpose, the region of Värmland was chosen and then the research questions were designed; What is the existing hunting culture like in Värmland? And what impact can hunting tourism have on the existing hunting culture in the region of Värmland? The study is based on social constructivism as a science theoretical focus. To answer the questions, a qualitative method was used, where interviews with seven different respondents took place. The respondents selected for the study integrate with hunting or commercialization of hunting in their spare time or through work. The data from the interviews have been analyzed through a thematic analysis model to achieve results. The study follows three topics that can be discerned in theory, result and analysis. These topics on which the study is mainly based on are hunting culture, hunting tourism and ethics. To create an understanding of hunting culture and tourism, sections on the impact of tourism on culture, commodification, authenticity, hunting, nature tourism and VFR have been added to the theoretical framework.

The results of the study show that Värmland has a long traditional and well-known hunting culture in the county, but hunting tourism is virtually non-existent for the moment. A major obstacle that has emerged during the study is the wolf issue, and the problem that it entails when hunting with dogs. The wolf is seen as a major threat in the establishment of hunting tourism in the region. In addition to the problem with the wolf, the study's respondents generally are in favor of hunting tourism if it is handled in such a way that the entire area in which tourism operates is promoted by it. The study analyses the challenges and potential positive outcomes of hunting tourism, and the impact they have or will have on the hunting culture. It also analyses the importance of ethics and ethical dilemmas, both in hunting and hunting tourism.

The study's conclusion presents the answers to the research questions and indicates that hunting tourism has a possible chance to emerge and promote a hunting culture in Värmland, rather than inhibiting it. Since the wolf is still a major problem, hunting tourism aimed at wild boar or beavers is therefore proposed as a potential market that can emerge. Linked to the results of the study, the conclusion also presents the importance of entrepreneurship in rural areas, what opportunities exist and which in turn can benefit the regional hunting culture both economically and socially.

Keywords: hunting, hunting tourism, hunting culture, hunting ethics, nature tourism, countryside

Förord

Våren 2020 genomfördes denna studie under en brinnande världspandemi. Fröet till den här studien föddes tidigt under hösten när vi diskuterade turismformer i samband med en kurs i interkulturell kommunikation. Tillsammans valde vi att inrikta oss mot jaktturism eftersom ämnet i sig är något som i vår relation varit ett hett ämne. Med två skilda uppfattningar om jakt är rätt eller fel, valde vi att gå in i studien med öppna och förbehållösa sinnen.

Vi som genomfört denna studie heter Sanna Jansson och Amanda Olofsson. Sanna har ett brinnande intresse för djur och rättvisa vilket delas av Amanda som läste naturbruk under sin gymnasietid. Mer eller mindre har jakt vart en del av bådars uppväxt genom släkt som jagar. Efter en termin av valfria kurser valdes en gemensam kurs för interkulturell kommunikation där vi fick upp ögonen för kultur och dess olika uttryck. Kombinationen av dessa gav oss ett uppslag till studiens ämne: jaktturism. Efter att ha låtit temat gå igenom flera förfiningsprocesser har studien till slut landat i att skapa förståelse för hur jaktturism påverkar en jaktkultur i en region. Studien valde att fokusera på region Värmland och ta reda på hur dess jaktkultur ser ut och vad för typ av påverkan jaktturism har eller kommer kunna ha på den kulturen. Val av län kändes självklart för författarna baserat på huvudsakligen tre argument, första är för att studien utförs i länet där även båda författarna har sina egna erfarenheter av jakt. Andra argumentet är för att älgen har en stadig position i regionen och tredje är för att det inte finns några tydliga undersökningar eller studier som belyser jaktturismen i region Värmland.

Arbetet har fördelats mellan författarna på följande sätt. Se bilaga 8.4.

Vi vill framföra ett tack till vår handledare, Richard Ek, som varit ett stöd i processen.

Ett stort tack riktas även till studiens respondenter. Tack för medverkan, information och den kunskap ni alla bidragit med.

Amanda & Sanna

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2. Problemformulering	2
1.3 Syfte	4
1.4 Frågeställningar.....	4
1.5 Avgränsningar.....	5
1.6 Disposition.....	5
2. Teoretiska utgångspunkter	6
2.1 Turism och kultur.....	6
2.1.1 Kommodifiering	7
2.1.2 Kommersialisering	7
2.1.3 Autenticitet	8
2.2 Jakt.....	9
2.3 Jaktturism	11
2.3.1 Etiska perspektiv inom jaktturism	13
2.4 Naturturism.....	14
2.5 Fritidshusturism	15
2.6 VFR Turism.....	15
3. Metod	17
3.1 Vetenskapsteoretisk ansats	17
3.1.1 Social konstruktivism.....	18
3.1.2 Abduktiv ansats.....	18
3.2 Metodval.....	19
3.2.1 Kvalitativ metod.....	19
3.2.2 Kvalitativa intervjuer	20
3.2.3 Urval.....	23
3.2.4 Presentation av respondenter.....	23
3.3 Tillvägagångsätt	25
3.3.1 Genomförande av intervjuer.....	25
3.3.2 Analysmodell	26
3.4 Metodrelevans	27
3.4.1 Metodkritik.....	27
3.4.2 Källkritik	28
3.4.3 Validitet och reliabilitet	29

3.5 Etiska ställningstaganden	30
4. Empiriska data	32
4.1 Bakgrund	32
4.2 Jaktkultur i Värmland	33
4.2.1 Normer	35
4.2.2 Hårda och mjuka värden	36
4.3 Jaktturism i Värmland	38
4.3.1 Former av jaktturism	38
4.3.2 Utmaningar och utvecklingsmöjligheter	40
4.4 Etik inom jakt och jaktturism	43
4.4.1 Etiskt ansvar och dilemman	43
5. Analys	45
5.1 Jaktkultur	45
5.2 Jaktturism	46
5.3 Etik inom jaktkultur och jaktturism	49
6. Slutsats	51
6.1 Framtida forskning	53
7. Referenser	54
8. Bilagor	59
8.1 Intervjuguide	59
8.2 Samtyckesblankett	62
8.3 Informationsbrev	63
8.4 Fördelning av arbete	64

1. Inledning

Följande kapitel förklarar inledningsvis den generella beskrivningen av studiens valda ämnesområde. Vidare i kapitlet presenteras problemformuleringen och avslutas med syfte, frågeställning och studiens avgränsning. Anslutningsvis finns en beskrivning av studiens disposition.

1.1 Bakgrund

Jaktturism är en växande industri och har påvisats som en framtidsbransch i Sverige (Nobel & Ånöstam, 2017). 2013 rapporterades det om cirka 1000 verksamma företag inom jaktturism i Sverige, som omsatte cirka 200 miljoner kronor (Lantbrukets Affärstidning, 2013). Liknande statistiskt för 2019/2020 är ej befintligt, men en undersökning som Sifo presenterade 2017 indikerar på att acceptansen för jakt är 89% vilket tydligt visar att jakt än idag är attraktivt och en eventuell marknad för jaktturism är möjlig (Svensk Jakt, 2017). Jaktturism presenteras som en jaktupplevelse utöver det vanliga. Det är en bransch som är i ständig utveckling och handlar i största grad om att företag säljer en jaktupplevelse under kontrollerade jakträttigheter och mark (Nobel & Ånöstam, 2017). Det är främst älgen som används som en turistisk resurs (Jägareförbundet, 2020) inom jaktturism i Sverige då den inte längre ses som enbart en trafikfara eller jaktbyte utan som något exotiskt med stor attraktionskraft för turister. Även annat vilt så som vildsvin, hjort och rådjur inkluderas som resurs för jaktturism (Willebrand, 2008).

Kulturen inom jakt är en bidragande faktor till varför den motiverar flera tusen utövare dagligen i länet (Jägareförbundet, 2020). Trots jaktens starka samarbete i harmoni med mark, skog och djur är inte jakt helt fri från motstånd. Djurrättsorganisationer och aktivister pratar ofta om hur jakt i synnerhet fallerar när det kommer till etik och moral inom djurrätsfrågor. Svenska djurrättsorganisationen Djurens Rätt argumenterar för att djur är kännande varelser precis som människor och att ingen vill bli jagad för att senare dö eller skadas (Djurens Rätt, 2020). Djurens Rätt menar att avskjutning på rovdjur har skapat obalans i viltstammar och syftar till att naturen kan balansera sig självt.

Utöver motstånd från djuraktivister har även jaktturism mottagit motstånd från lokala jägare i Sverige. Willebrand (2008) skriver att motståndet baseras på en sedan länge etablerad jaktkultur som inte bara innefattar en tradition på landsbygden utan även en jaktsämja i de olika jaktlagen, därför turismens framfart kan ses som ett potentiellt hot. Willebrand (2008) argumenterar för att jaktturism har möjligheter att diversifiera lokala ekonomier och öka skyddet av viktiga livsmiljöer på landsbygden, däremot kvarstår problematiken med motstånd.

Enligt Sigursteinsdóttir & Bjarnadóttir (2009) visar forskning att jaktturism i Sverige ännu inte nått sin fulla potential. Kunskap och forskning om en framtida jaktturism i Sverige är bristande och det krävs mer forskning samt ökad exponering för att en lönsamhet inom turismnischen ska förekomma (Sigursteinsdóttir & Bjarnadóttir, 2009). Utvecklingspotentialen för jaktturism varierar beroende på faktorer såsom rovdjursstammars hot och turisters vilja att ägna sin tid åt den men oavsett är det en bransch med potential att växa. Forskning som utförts på global nivå, visar på en framgångsrik utveckling och studier har presenterat att jaktturismen har en stor betydelse för flera länders ekonomi (Lindsey et al., 2006). Van Der Merwe (2014) definierar jaktturismens målgrupp som en turismform som är koncentrerad till att attrahera en specifik grupp turister med jaktintresse.

Studien grundar sig i att ta reda på hur en ökad jaktturism kan påverka den befintliga jaktkulturen. Värmland har ett relativt högt bestånd av vilt i paritet med länets storlek och därför finns potential för en etablerad jaktturism. Avskjutningsrapporten 2018/2019 vittnar om att Värmland har en stor variation av vilt. Avskjutningen i Värmland domineras av rådjur och rödräv, vilket beror på tidsperioden för den typen av jakt och antal lovligt byte att göra. I jämförelse med närliggande län har Värmland en position som placerar sig i närheten av övre medel, gällande avskjutet vilt (Svenska jägareförbundet, 2019).

1.2. Problemformulering

Studiens avser undersöka hur turism och kultur ömsesidigt kan påverka varandra, i synnerhet jaktturism och jaktkultur i Värmland. Specifikt ämnar denna studie studera en existerande jaktkultur och en potentiell jaktturism i Värmland, och vilka effekter de har på varandra. Tidigare forskning visar på att kultur är något som ofta överförs mellan generationer (Du Cros & McKercher, 2015) och enligt Harrison och Turner (2011) kan ordet kultur anses som komplext och relativt svårt begrep att definiera. Kultur har inkluderats i konstruktionen av människans beteende, dess identitet och hur människan ser på sina medmänniskor och sin omgivning. Lidskog & Deniz (2009) argumenterar för att det inom en kultur finns krav och värderingar som medlemmarna av den specifika kulturen bör följa. Dessa krav och värderingar kan handla om att följa normer eller bete sig på ett sätt som är acceptabelt. Rörande jaktkultur är det här en intressant aspekt då jaktkulturen i Värmland historiskt har en stark position och har formats över lång tid.

Jakten i Sverige har en social dimension som innebär normer och oskrivna regler vilket ger en gemenskap som återkommer år efter år i olika perioder beroende på vilket djurslag som får jagas, eftersom jakt på vilt idag regleras genom licenser och datumperioder (Jägareförbundet, 2020). Med ett inslag av flera oskrivna regler och samverkan inom jaktlag och viltvårdsområden kan

jaktkulturen identifieras som en subkultur (Liu, et al., 2015) i det svenska samhället. Med begreppet subkultur i åtanke formars således en ambition om att arbeta med studien och fokusera på problematik och effekter som kan uppstå när kultur och turism kolliderar.

En sammankopplande faktor mellan turism och kultur har identifierats som den process kallad kommodifiering eller kommersialisering. Young & Markham (2020) menar att kulturer kommodifierats och kommersialiserats av och med turistisk utveckling. Kommersialiseringen har en stor påverkansgrad för en kulturs relevans och betydelse i världen. Det i såväl negativ som positiv bemärkelse då turismaktörer vill finna de marknadsföringsbara punkter som finns i en kultur (Kotler et al., 2017). Skulle det finnas något som sticker ut ur ett normativt eller värderingsmässigt perspektiv, kan effekterna gällande uppfattning om kulturen påverkas (Cohen, 1988) beroende på vilka attribut som lyfts fram i den turistiska marknadsföringen (Kotler et al., 2017). För att påvisa hur det fenomenet skulle kunna ske inom jaktturism kan en jämförelse göras med naturupplevelsen som lyfts till att bli den primära delen i jaktturismen. Vilket betyder att aktiviteten som kan uppfattas som negativ ur ett normativt samhällsperspektiv i kommersialiseringen av jaktkulturen får ett sekundärt värde. Baserat på det har ett val gjorts att inkludera ett avsnitt kring autenticitet och kommodifiering inom turism och kultur för att skapa förståelse för vilken betydelse de två begreppen har för studiens valda ämnesområde.

Kommodifiering innebär att en plats, kultur eller fenomen konkretiseras på så sätt att värden adderas till produkten, exempelvis en kultur för att göra den mer attraktivt för turisternas intressen (Cohen, 1988). MacCannell (2013) menar att det kan finnas svårigheter att identifiera vad som är autentiskt eller inte efter en sådan typ av kommodifiering. Det finns en omedveten eller medveten önskan hos turisten att söka efter autentiska upplevelser (MacCannell, 2013). Forskning visar att autenticitet och andra värden fungerar som produkter i kommodifiering och konstrueras för att fungera som värden för en kultur och försöker möta de önskemål turisten efterfrågar (Adams, 1996). Genom kommodifiering av en kultur kan dess grundvärden belysas av en turismaktör för att visa på kulturens autenticitet (Du Cros & McKercher, 2015).

I den forskning som bedrivits om turismindustrin genom åren har olika fokus varit mer populära under olika tidsperioder (Crouch, 2009). Under 70-talet fokuserades flera av de kritiska forskarna inom turism på dess negativa effekter på omkringliggande miljöer, både materiella och immateriella miljöer. Enkelt sagt, vad som sker med en kultur när den kommodifieras och kommersialiseras (Young & Markham, 2020). Från den tidsperioden finns kanoniska texter om hur turismen näst intill gör övergrepp på kulturens mest starka värden, vilket är ett intressant perspektiv gällande

jaktturismens påverkan på jaktkulturen. För att skapa förståelse om jaktturism och jaktkultur måste studien söka efter material som innefattar flera perspektiv.

I en kommodifierade tid där människan drivs av framgång och vinst kan det ibland ske på bekostnad av andra mjuka värden (Young & Markham, 2020). Young & Markham (2020) är beskriver att kommodifiering är ett aktuellt fenomen inom turism som än idag diskuterar konsekvenser för de basala behov en människa har. Fysiska behov som ska uppfyllas såsom mat, vatten och hantering av både ekosystemet och kommunikationer i ett modernt samhälle tar plats i utvecklingen av turismindustrin. Samtidigt har mjuka värden en mer central roll när det kommer till att göra en destination attraktiv, mjuka värden såsom värdet av sociala interaktioner.

För att problematisera den här studiens grundläggande perspektiv och aspekter belyses sambandet mellan jaktkultur och turism. Jaktkultur i Värmland är, som nämnt tidigare, en kultur med rötter långt bak i historien (Jägareförbundet, 2020). Studien ämnar undersöka vad som händer vid kommodifiering av en kultur och vilken påverkan en utvecklad jaktturism skulle kunna innebära för den befintliga jaktkulturen i Värmland. Baserat på jägareförbundets presentation 2012 har identifierats att det sker en hemvänderjakt (Jägareförbundet, 2012) som skulle kunna ha en betydande roll även ur ett turistiskt perspektiv. Flera personer reser tillbaka till sina hemkommuner och jagar tillsammans med familj, vänner och jaktlaget de tillhört sen ungdomen. Studien avser i tillägg undersöka vilka aspekter och former det finns av jaktturism i Värmland idag, således följer ett av studiens intresse i att undersöka hur jaktkulturen påverkar turismformen. Baserat på författarnas förkunskap inom ämnet turism identifieras en potentiell lukrativ marknad. Vidare finns möjligheten att utveckla jaktturismens produktiva del i samverkan med befintliga aktörer i Värmland. Därutöver studeras såväl vilken uppfattning markägare, jägare, forskare och organisationer har angående en fortsatt utveckling av jaktturism och vilka attribut som är avgörande för den jaktkultur som idag existerar i regionen.

1.3 Syfte

Syftet med studien är att skapa förståelse för hur jaktturism påverkar en sedan länge existerande jaktkultur i en region.

1.4 Frågeställningar

Vi har valt två frågeställningar som hjälper studien att uppnå syftet.

- Hur ser den befintliga jaktkulturen ut i Värmland?
- Vilken påverkan kan jaktturism ha på den befintliga jaktkulturen i region Värmland?

1.5 Avgränsningar

Denna studie kommer att avgränsas till jaktturism och kultur inom Värmlands länsgränser. Dagens jakt har en viss koncentration inom länet, till exempel sker avskjutningen på klövdjur främst i sydvästra delarna (Svenska jägareförbundet, 2019). Det ligger till grund för studiens positionering i länet. För att bibehålla möjligheten att skapa ett starkt underlag för studien och samtidigt ha möjlighet att se utvecklingspotentialen för jaktturism i länet har insamling av empiri baserats på hela länets aktiva aktörer inom jaktturism och utövare inom jaktkulturen. För att erhålla en god empirisk bas har studien även sträckt sig utanför länets gränser. Det beslutet valdes därför att aktörer i Värmland vi identifierat, med hjälp av sökningar på olika sökmotorer, inte besvarade våra mejl eller telefonsamtal. Efter ytterligare arbete med sökningen efter respondenter förstod vi att de vi kontaktat inte längre bedrev jaktturism och därför avslutat sin verksamhet. Därför valde vi att utöka avgränsningen gentemot respondentsökning för att kunna få ett turismaktörsperspektiv med i studien.

1.6 Disposition

Uppsatsen beskrivs inledningsvis med ett kapitel som innehåller studiens bakgrund, problemformulering, syfte, frågeställningar och avgränsningar. Bakgrunden beskriver studiens inriktning om jakt, turism och kultur. Vidare följer problemformuleringen som tar upp teori om innebörden i det valda ämnet samt relevanta begrepp. I följande kapitel 2 beskrivs vald metod där det kvalitativa tillvägagångssättet samt alla aspekter i det kvalitativa arbetet redogörs och diskuteras. Nästkommande kapitel berör teoribakgrunden till studien och där presenteras den teori som anses passande för studien och belyser viktiga teoretiska utgångspunkter, såsom jakt, kultur, turism och etiska aspekter inom jakt. Kapitlet som följer är en redogörelse för det empiriska materialet som samlats in. Sedan presenteras analysen av resultatet mot teoribakgrunden. I sista kapitlet diskuteras analysen för att sedan landa i att syfte och frågeställningar besvaras. Ett avsnitt med reflektioner och förslag om framtida forskning presenteras sist.

2. Teoretiska utgångspunkter

I följande avsnitt presenteras studiens teoretiska ramverk. Detta kapitel inleds med teori om turism och kultur, fortsättningsvis beskrivs jaket och jaktturism och dess etiska aspekter. Detta följs av olika former av turism som går att koppla till jaktturism.

2.1 Turism och kultur

Inom turism som akademiskt ämne sker mycket forskning kring den påverkansgrad som turism har på det autentiska hos en kultur samt hur exploatering genom turism kan förändra eller forma den (Cohen, 1988). Genom att förstå turismens olika delar kan effekterna av den regleras och kontrolleras med hjälp av ansvarsfullt ledarskap inom turism på olika destinationer. Shepherd (2002) beskriver turism i en slags givande och tagande relation med kulturen. Med i all beräkning när det gäller turism är att den inte enbart lockar utomstående utan även personer som befinner sig mitt i den kulturella samlings (Du Cros & McKercher, 2015).

Shepherd (2002) förklarar hur tidiga forskare diskuterat turism som en handling av kulturell förnedring, ur ett historiskt perspektiv. Forskning om kulturturism har ofta haft ett postkolonialt perspektiv, då en kultur besökts av västerländska turister. De annars orörda miljöerna som kommodifierades av västvärldens intrång påverkades i negativ mening. Shepherd (2002) beskriver i kontrast till de negativa aspekterna hur turism kan belysa kulturers olika former på ett positivt sätt. På så vis kan intresse skapas kring en kultur. Det viktiga i den ekvationen är att lokala aktörer kan skilja på vad som bör bevaras och vad som kan stimuleras i ett turistiskt syfte. En argumentation presenteras av Shepherd (2002) visar på att turism påverkar kultur, endast genom dess närvaro startar en process för kulturell kommodifiering. I relation till studien som främst berör svenska eller europeiska turister som besöker en svensk subkultur är det postkoloniala synsättet på turismens påverkan av mindre relevans. Trots detta finns betydelse i att lyfta resonemanget med tanke på postkoloniala drag i relationen mellan stad och landsbygd.

Inom varje dominant kultur finns något som kallas för subkulturer. Liu et al. (2015) beskriver att subkulturer kan skapas inom redan existerande kulturer och att det ger dess medlemmar en identitet. Subkulturer kan delas upp i fyra kategorier; etnicitet, social klass, organisation och regionala subkulturella grupper. Medlemmar av en specifik subkultur representerar kulturen och dess identitet genom exempelvis kläder, ritualer, språk och särskilda intressen (Liu et al., 2015). Jaktkultur kan ses som en subkultur då Liu et al. (2015) beskriver hur kulturella identiteter baseras på hur en grupp människor lever och delar samma intressen, erfarenheter, normer, traditioner och geografiska territorium. Det kan i sin tur kopplas till hur Von essen et al. (2019) argumenterar för

att jakt ses som en social värld och att tillhörighet till denna värld, eller snarare kultur har påverkan på jägares identiteter.

2.1.1 Kommodifiering

Kommodifiering inom turism sker ständigt, det kan till exempel vara att naturområden och äldre byggnader som omvandlas till turistisk produkt går att tjäna pengar på (Hannam & Knox, 2010). Hannam & Knox (2010) beskriver när ett objekt, upplevelse eller utrymme kommodifieras för turismens skull sätts även ett pris på det som istället ses som en turistisk produkt och då ökar även besökarens förväntningar. Kommodifiering omvandlar det som tidigare är tänkt att vara fritt från kommersialisering till ett ekonomiskt område, därför anser Hannam & Knox (2010) att turismprocesser är tydligt förenade med kommodifieringsprocesser.

Cohen (1988) argumenterar för att kommodifiering förstör den typ av äkthet som finns inom en kultur och hos de människor som inkluderas i den, och menar att turismen ofta iscensätter äkthet för att uppnå turistens förväntan. Det kan i sin tur leda till att en falsk bild av kulturen sprids. Ordet kultur är komplext i sin bemärkelse och termen kulturindustrier ses som en paraplyterm som innefattar ekonomiska produktiva aktiviteter som har kreativitet i sin kärna (Hannam & Knox, 2010). Hannam & Knox (2010) poängterar att kreativitet och kulturell produktion ses som potentiella stimulanser till turismens tillväxt eller för att tillgodose behoven för den växande turistindustrin. Kännetecken och traditioner kan inom vissa kulturer påverkas negativt vid kommodifiering. Det som en gång tidigare varit vardag för lokala samhällen blir kommodifierade när de istället förvandlas till en serie av olika föreställningar, möten och i vissa fall även souvenirer för turister (Hannam & Knox, 2010).

Young & Markham (2020) argumenterar även tio år senare att kommodifiering av kultur kan ha påverkan på de mjuka värden som upplevs inom en kultur. Samtidigt läggs argumentationen fram att dessa mjuka värden även är det som upplevs autentiskt och ofta skapar en större attraktion hos en destination eller turistisk upplevelse.

2.1.2 Kommersialisering

Kommodifiering kan sammankopplas med begreppet kommersialisering. Heldt Cassel (2007) beskriver att kommersialisering innebär utveckling av olika delar som skapar en turismprodukt. Ordet kommersialisering innebär därför att en tjänst eller produkt förändras till något vinstdrivande. Det kan ske inom kultur och plats, Halewood & Hannam (2001) argumenterar för att turism och kommersialisering kan bidra till att kulturer och platser stärks, då kunskap om en specifik kultur har möjlighet att öka. Cole (2007) betonar att även lokalbefolkningen kan få en

starkare koppling till den egna kulturen tack vare turism, samtidigt som det finns studier som indikerar att negativa konsekvenser skapas då kultur ses som en handelsvara och dess värde försvinner. Cole (2007) menar att det är lokalbefolkningen inom en kultur som är centrum för turismen och det är därför viktigt att detta stärks i en kommersialiseringsprocess.

Steget till kommersialisering är när en upplevelse, plats eller produkt innehar det funktionella turismssystemet som Gunn (2002) beskriver det. Det funktionella turismssystemet utgår från att efterfrågan och utbud ses som huvudkomponenter. Utefter det styrs de andra beståndsdelarna inom utbudet som utgörs av attraktioner, transporter, service, information och marknadsföring. Kopplat till jaktturism går det att studera systemet på så sätt så att efterfrågan på jaktupplevelser och jaktkulturen uppstår och kommodifiering kan urskiljas, i sin tur motsvarar det den kommersiella delen som innebär att jakten och jaktkulturen görs om för att möta efterfrågan och ett utbud av jaktturismverksamheter kan etableras och de fem komponenterna samverkar för att utgöra ett funktionellt jaktturismssystem.

2.1.3 Autenticitet

Risken med kommersialisering är att autenticiteten inom en kultur går förlorad. Det som upplevs som autentiskt eller inte inom en kultur anser Viken (2006) kan vara svårt att svara på eller ens förstå för en utomstående. Cohen (1988) argumenterar för att det som enbart är autentiskt och äkta är det som ej är framtaget eller producerat för att uppnå marknadens önskemål.

Turister söker gärna vad som kallas som äkta upplevelser utanför sin egen vardag, något som turistaktörer försöker finna och därför anses autenticitet som något viktigt att förmedla i de resurser som används för att locka turister (Cohen, 1988). Senare forskning visar att en ny definition av turister har växt fram, ”post-turister” (Urry, 2002) Dessa turister finner större glädje i att uppleva så kallade icke-autentiska upplevelser. Post-turisten anser at det inte finns något som är autentiskt inom turism och att alla upplevelser istället är olika typer av spel (Urry, 2002). Meethan (2001) argumenterar för att autenticitet likväl som kultur ständigt förändras med tiden och görs om beroende av utomstående omständigheter och det är därför svårt att både definiera kultur och autenticitet på endast ett sätt.

MacCannell (1973) argumenterar för begrepp som han kallar ”backregion” och ”frontregion” inom sin forskning kring autenticitet. MacCannell (1973) menar att värdar hos en destination väljer att isolera sin egen kultur och bevara den i en så kallad backregion där turister inte är välkomna och istället iscensätta en bild av vad som ska representera utvalda delar av en kultur, en såkallad frontregion. Fenomenet identifierade som ”Staged Authenticity” och är än idag aktuellt inom både turismindustrin och nutidens turismforskning (MacCannell, 1973).

Ett annat perspektiv på autenticitet och kultur lyfts fram av Adams (1996) som menar att autenticitet och kultur är som produkter som konstrueras genom interaktionen mellan turisterna och värddestinationen eller landet. Adams (1996) betonar att värddarna av en kultur ofta försöker matcha det som turisterna önskar ur sin upplevelse. Cohen (1988) menar att huruvida något är autentiskt eller inte är fullt beroende av tid, då den precis som Meethan (2001) förklarar att det är något som har förmåga att förändras och konstrueras över tiden som kan ses som mer autentiskt. Cohen (1988) kallar denna process för "Emergent Authenticity", att autenticitet är något som växer fram. Det i sin tur öppnar upp för diskussionen om det går att rangordna olika destinationer eller kulturer utefter vilka som anses som mer eller mindre autentiska.

2.2 Jakt

Gunnarsdotter (2008) beskriver jakt som en av de vanligaste fritidsaktiviteterna i Sverige, där älgjakt är den form av jakt som anses mest populär. Berglund (2015) argumenterar för att jakt och dess praktik både bygger och rymmer förhållanden till både natur, bygd, fastighet samt relationer i olika rum och tider. Jakt representerar både en naturupplevelse men även en kulturell aktivitet. Berglund (2015) betonar att jakt i sig inte bara berör och inkluderar enskilda jägare utan berör mer kollektiva exempel i praktiken, så som infrastrukturer och omgivande bygd och viltvårdsområden.

Jakt är en sport som utövas av miljoner människor världen över, och dess ursprung sträcker sig långt bak i tiden då människor förlitade sig nästan uteslutande på jakt för att fylla behovet av mat, kläder och skydd (Sexton, 2019). Jakt idag anses inte livsnödvändigt som det gjorde förr i tiden utan utövas i största grad för den njutning och tillfredsställelse den naturliga omgivningen och flykten från komplexiteten i det moderna livet ger (Sexton, 2019).

Matilainen et al. (2016) belyser hur jakt har en lång historia i flera nordiska länder, där det är en betydande livsstil för flera invånare i Norden. Trots det har inte jaktturism erkänts som en potentiell inkomstkälla i flera nordiska länder, men Matilainen et al. (2016) menar att det finns stora möjligheter för jaktturismen att bedrivas som en ytterligare inkomstkälla för företag på landsbygden. Då turister reser till landsbygden för jaktresor påverkas även andra landsbygdsekonomier så som olika tjänster inom boende, restauranger, kaféer och övrig handel (Matilainen et al., 2016).

Jägare har ett genuint intresse för naturlivet menar Sexton (2019), den trend som tillkommit senare år handlar inte enbart av jakten själv utan om engagemang i naturvårdsrörelsen. Eftersom fler djurlivsmiljöer skövlas för att ge rum för bostäder, jordbruk och annan utveckling till följd av ett utbrett urbant samhälle, blir jägare mer och mer intresserade av att bevara återstående

djurlivsmiljöer (Sexton, 2019). Detta sker i samband med att jägare intresserar sig allt mer för vilda djur under hela året istället för enbart under jaktsäsong. Det anses som en hållbar strategi för att bevara och förvärva vilda utrymmen där det finns möjlighet för framtida jakt (Sexton, 2019).

Den befintliga jakt som existerar ses som en social värld där identitetsförfattning uppskattas ha påverkan på jägarens verksamhet. Von Essen et al. (2019) argumenterar för att fenomenet socialdifferentiering sker i samband med jakt och dess modernisering. Jägaridentiteter har sitt ursprung i lokalism, kön, klasskonkurrens om resurser och en typ av moralisk tillhörighet och skydd av jaktkulturen inför kritiska blickar från samhället (Von Essen et al., 2019). Jägare anses som socialt differentierade uppmärksammas frågan av Von Essen et al. (2019). Avgörande faktorer som utgör jägarens identitet är bland annat plats, landskap, vapen, metod och stil.

Det existerar både hårda och mjuka värden inom jakten. Det talas ofta om det ekonomiska värdet inom jakt betonar Berglund (2015), det speglar sig genom köttvärde, arrendeintäkter och övriga utgifter för transport och material. Karlsson (2007) belyser hur jakt ses som en potentiell inkomstmöjlighet för lokalbefolkningen då jaktlicenser säljs och mark arrenderas ut, likväl finns det en risk att lokalbefolkningen hamnar i skuggan av kapitalstarkare grupper som besitter ett intresse för jakt. Det som kan representera mjuka värden inom jakt beskriver Berglund (2015) som upplevelser som har betydelse av immateriell karaktär och beskrivs som symbolisk. En del av jakten som handlar om dessa mjuka värden; rekreation i natur, den naturnära upplevelsen och harmoniska förhållandet med skogen möjliggör för antagandet att jaktturism kan locka fler typer av turister än bara dem med jaktlicens. Mattsson et al. (2009) betonar att värdet i jakten kan delas upp i köttvärde respektive rekreativvärde. De menar att rekreativvärdet inom jakten har sedan de två senaste decennierna varit dominerande i Sverige.

Jakt i Sverige bedrivs av jägare som innehar ett statligt jaktkort och jakträtt samt rätten att använda jaktvapen. Jakträtt beskrivs som rätten att bedriva jakt på en jaktmark. I Sverige är detta kopplat till markägandet vilket i sin tur innebär att markägaren har jakträtt på sin egen mark. Skulle en markägare inte vilja utöva jakt på sin mark kan denna person arrendera ut jakten. (Svenska jägarförbundet, 2019).

Jaktsäsongen på svensk mark omfattar i princip perioden augusti-februari, men varierar beroende på platsen och vilket vilt som jagas. Det är regeringen som beslutar om jaktperioder, och det granskas var tredje år för att se om eventuella förändringar behöver ske (Svenska jägarförbundet, 2019).

Jakt utövas i Sverige av både män och kvinnor, men majoriteten av jägare är män och maktstrukturerna kan ses som orättvist fördelade inom jaktkulturen. Gunnarsdotter (2008) beskriver att både jordbruk och jakt har förändrats när det gäller den manliga normen. Kvinnliga jägare blir allt vanligare, men det råder fortfarande en del spänningar. 1996 bildades det första JAQT-nätverket (Jagande Aktiva Qvinnor i Tiden) i Sverige som är ett gratis nätverk för alla kvinnor inom svenska jägareförbundet (Jägareförbundet, 2020). Syftet med nätverket är att öka kvinnliga medlemmar i jägareförbundet och ge kvinnor möjligheten att stärka det jaktliga självförtroendet och knyta nya kontakter. Kvinnliga jägare ökar för varje år och var femte person som tar sin jägarexamen är idag kvinna (Jägareförbundet, 2020).

Svenska jägare besitter en av världens högsta kunskapsnivåer inom jakt då du måste inneha en jägarexamen. Jakten är traditionsenlig, för många anses jakten mer som en livsstil istället för en hobby, svenska jägare har krav på sig att besitta en kunskap som innebär att de kan bedriva meningsfull jakt och samspela med naturen (Jägarnas riksförbund, 2020).

2.3 Jaktturism

Jaktturism definieras som en nisch inom djurturism där jakt är den turistiska upplevelsen, Mackay et al. (2004) argumenterar för att nya former av turism kommodifieras fram. Exempelvis att jakt och fiske ses som viktiga traditionella turistmarknader som har en förmåga att fungera på en global nivå. Alatalo (2003) beskriver jaktturism som när en person tillfälligt lämnar sin vanliga omgivning för att jaga, så länge vistelsen på annan plats än hemmet sker under minst ett dygn. Jaktturism kan ske under olika former. En jaktturist kan utöva andra aktiviteter under sin jaktresa men det är jakten som är den primära anledningen för att vistelsen ska klassas som jaktturism.

Jaktturism ses ofta i den bemärkelsen att det handlar om turister som kommer och betalar en summa för att få följa med en lokal guide ut i naturen och jaga vilt (MacKay et al., 2004). Markwell (2015) betonar att jakt i sig är redan en diskuterad fråga och på samma sätt kan det ses som en omtvistad form av turism på många destinationer. Det rör sig ofta om etiska frågor kring djurens rättigheter och välmående. Jägare och de som utövar jaktturism argumenterar för att verksamheter som sköts hållbart och följer de riktlinjer och regler som finns inom jakt kan generera stora fördelar (Markwell, 2015).

Markwell (2015) argumenterar för att jaktturism kan försvaras baserat på olika kombinationer av ekosystemfördelar så som att upprätthålla en form av balans i naturen under kontrollerade omständigheter. Jaktturism har en förmåga att generera ekonomisk vinning och öppna upp för nya arbetstillfällen (Markwell, 2015).

Alatalo (2003) betonar att jaktturismen i Sverige har ökat, då fler jägare beger sig runt om i landet för att jaga på nya marker och nytt vilt, både i Sverige och utomlands. Alatalo (2003) argumentera för att jaktturistiska verksamheters omfattning i Sverige är begränsad. Möjligheter för att utöva jaktturism i Sverige sker genom kontakt med både privatpersoner och jaktresearrangörer. (Jägareförbundet, 2020) Jakten i Sverige är mycket organiserad och kollektiv och de finns naturresurser som skulle kunna möta en utveckling av jaktturism. Willebrand (2008) skriver att attityden till jaktturism skiljer sig en aning, jaktkulturen är traditionsenlig och viktig för att uppehålla sociala, ekonomiska och kulturella värden på landsbygder runt om i Sverige.

Matilainen et al. (2016) beskriver att jaktturismens påverkan på en jaktkultur kan te sig olika. För att se till de fördelar som jaktturismen för med sig är de inte bara fördelaktigt att den ska generera ekonomiska fördelar utan det krävs även att rekreationsfördelar och möjligheten att jakten är till för alla inte äventyras vid turismens framfart.

Hörnsten Friberg (2004) belyser hur olika maktstrukturer ser ut inom arrende av mark, vem som ges möjligheten att arrendera mark är en känslig fråga. En förklaring kan vara lokalsamhällets acceptans att bedriva jaktturism och att den bör ha en lokal förankring. Øian & Skogen (2016) argumenterar för att etablering av jaktturism måste ta hänsyn till karaktären av fastighetsförhållanden vid bedömning om tillgång till mark och naturresurser, inte minst i samband med utveckling av jaktturism.

Det skiljer sig mellan de som bedriver jaktturism beroende på om de själva äger mark eller arrenderar, det kan uppfattas som två helt olika nischer inom jaktturismen betonar Hörnsten Friberg (2004). Berglund (2015) skriver att det finns en problematik med att låta okända jägare jaga på mark som sedan länge tillhört ett etablerat jaktlag med anknytning till närliggande ort. Det finns ibland skepsis mot andra jägare utifrån det egna jaktlaget, främst för att de vill känna dem som jagar (Berglund, 2015). Jakten i Sverige är inte helt fri från orosämnen förklarar Berglund (2015), främst är det rovdjur och framförallt vargen som är ett återkommande problem. Utöver rovdjur anses även en regressiv älgstam, skogsbruket och bristen på lokal förankring vara underliggande orosmoment inom jakten. Berglund (2015) skriver att dessa ämnen oftast binds samman och är kopplade till varandra, exempelvis hur både skogsbruk och rovdjur påverkar älgstammen.

Hundens betydelse inom jakt är betydande och oron kring vargen är som störst inom denna jaktform (Berglund, 2015). Det finns flertal fall där hundar har blivit attackerade av varg, det sker ofta i samband vid sök av långa sträckor genom skog och mark. Vargen har därför en stor påverkan på hela jaktupplevelsen (Berglund, 2015). Det är en känslig fråga om rovdjurens vara eller icke vara och att frågan i sig borde ses ur både kulturella, ekonomiska och politiska aspekter som belyser

huruvida människan har makt att kontrollera vad som existerar i de landskap där jakt utövas (Berglund, 2015).

2.3.1 Etiska perspektiv inom jaktturism

Fennell (2014) argumenterar för att turismverksamheter bör planeras på ett etiskt sätt som inte hotar ekosystem och biologisk mångfald i naturvårdsområden. Utrotningshotade arter av vilda djur bör inte exponeras för turister, om turistens närvaro stör djuret eller dess levnadsmönster. Således har jaktturism flera moraliska motsättningar då turisten erbjuds att både uppleva och skjuta vilda djur.

Etik är en viktig byggsten inom jakt och en god jaktetik krävs för att bedriva en hållbar jakt. Att vårda vilda djur som en långsiktig resurs ger möjligheten att skapa en fördel i naturen (Andersson, 2015). För att etiska perspektiv ska kunna appliceras på jakt argumenterar Fennell (2014) för att både jägare bör använda sig av tekniker som är utformade för att inte utsätta djur för onödigt lidande. Genom att uppfylla krav och utöva rätt tekniker och metoder finns det möjlighet att komplettera regionala bevarandeinitiativ som strävar efter att behålla friska ekosystem och en levande mångfald (Fennell, 2014).

Svenska jägareförbundet presenterar på sin hemsida etiska riktlinjer de följer. Genom att se naturen som en tillgång för alla väcks en fråga om respekt gentemot viltet, naturen och samhället (Jägareförbundet, 2020). För att bedriva jakt krävs det stöd från samhället samtidigt som en viktig uppgift jägarna har är att ständigt söka ny kunskap. Att föra vidare denna kunskap om natur och vilt till samhället. Säkerhetstänkande under jakt och noggrann vapenhantering är avgörande för att hantera det vilda med djup kunskap och respekt (Jägareförbundet, 2020).

Jaktetiken kan ha en tendens att skilja sig beroende på om jägaren bor i urbana städer utan närhet till skog eller ägande av egen mark. Jämförelsevis med en jägare som jagar i hembygden, har nära till skog eller äger mark (Andersson, 2015). Andersson (2015) beskriver problematiken som kan uppstå där individuell konsumtion anses lägga mer i fokus på jägare från urbana städer hellre än en holistisk förvaltning, inriktad på ett fungerande ekosystem. Rädslan hos markägare är att de ”nya jägarna” som kommer utifrån värderar djur endast i dess instrumentella termer som en produkt och inte som djur, som känsliga individer, det skulle leda till ett oetiskt uppförande och beteende inom jakten (Andersson, 2015).

Jaktturismen är inte helt fri från konflikter betonar Gunnarsdotter (2008) som menar att markägare som velat bedriva jaktturism har mött kritik att sådant borde undvikas. De som ställt sig kritiska till etablering av jaktturism verksamheter av markägare menar att de ”kastar ut” dem

som tidigare fått arrendera mark för jakt, nämligen lokala jägare för att ersätta dem med utländska jägare eller andra okända vilket uppfattats som oetiskt (Gunnarsdotter, 2008).

2.4 Naturturism

Jakt och jaktturism utspelar sig i naturen och har därför en självklar koppling till naturturismen, som är en turismform som utspelar sig i naturen. Inkomsten som naturturism kan generera sker främst på den mark som företag äger och majoriteten av de inkomsterna härstammar från jakt- eller fiskeupplåtelser (Hörnsten Friberg, 2004).

Naturturismen är platsbunden på så sätt att den resurs som brukas är fjäll, skogar, vattendrag och andra naturligt skapade fenomen (Nationell naturturismstrategi, 2020). Fennell (2015) presenterar naturturism som en turism fokuserad och byggd på främst naturresurser i områden som har de attribut en turist är intresserad av. I samband med Sverige och natur förs tankarna till allemansrätten och dess betydelse för naturturism. För att beskriva hur naturen besitter attraktionskraft för både inhemska medborgare och utländska besöker är begreppet friluftsliv aktuellt. Emmelin et al. (2010) beskriver friluftsliv som sammanflätat med turism. Definitionen av friluftsliv beskrivs som en ”vistelse utomhus i natur eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelse utan krav på tävling” (Svensk Författarsamling, 2010:2008) och natur begreppet definieras som landskapet utanför det tätbebyggda området. Naturvårdsverket (2020) beskriver naturturism som en drivande kraft i den hållbara utvecklingen av ett lokalsamhälle både på social och ekonomisk nivå. Eftersom Sverige som land har stora arealer av näst intill orörd natur lockar den i stora drag både inhemska turister och turister från utlandet. Intresset för att visa upp de naturmässiga tillgångar som finns i Sverige resulterar i att en naturturism växer fram (Naturvårdsverket, 2020).

Naturturismen bör vara en form av turism som inte påverkar naturen märkbart. Förvaltningen och hanteringen av naturturism måste pågå på så sätt att det inte äventyrar jordens resurser (Fennell, 2015). Naturturismen bör inte handla om människans intresse för naturen betonar Fennell (2015), dess betydelse ur ett historiskt behov och har ett rekreativvärde i det att naturen vart den mest tongivande resursen i människans existens historiskt sett.

Heldt Cassel (2007) menar att genom åren har en allt större efterfrågan på naturupplevelser uppstått inom turism. Utvecklingspotentialen bedöms som stor även om de flesta naturturismföretag idag är enmans- eller familjeföretag är det en stor källa till ökade arbetsmöjligheter på landsbygd. Landsbygden har möjlighet att besvara efterfrågan då de har en stor tillgång av naturresurser. Det krävs att det finns satsningar och investeringar inom besöksnäring på landsbygd för att det ska ske en gynnsam utveckling (Heldt Cassel, 2007).

2.5 Fritidshusturism

Ett fenomen som kan kopplas till både naturturism och jaktturism är fritidshusturism. Finnveden (1960) beskrev tidigt fritidshusturism som en typ av turism som finns till för rekreativsmöjligheter och att "fly vardagen". Fritidshusens lokalisering speglas i olika områden där människors fritidsintressen finns. Definitionen av turisten inom fritidshusturism beskrivs av Müller et al. (2010) som personer som utför olika aktiviteter utanför det egna fritidshuset. Fritidshusturism på landsbygd har blivit en allt större trend då landsbygden erbjuder naturresurser som inte går att finna i urbana områden. Landsbygden har omvandlats från en producerande bunden plats inom exempelvis jord- och skogsbruk till en konsumerande plats som har de attribut som människor efterfrågar under sin semester (Lundmark, 2006). Nilsson & Pettersson (2007) menar att turismverksamheter på landsbygd är en utvecklingsmöjlighet som håller orter levande, samt att det finns naturresurser att ta vara på som möter turismens efterfrågan på att vistas i traditionella natur- och kulturmiljöer.

Fritidshusturism är något som inte alltid ses som en del av turism. Den anses som en något komplex form av turism eftersom den är svår att mäta (Frost, 2004). Deller et al. (1997) argumenterar för att fritidshus skapar multiplikatoreffekter i de samhällen där fritidshusen befinner sig på så sätt att temporära besökare spenderar pengar på olika tjänster i det närliggande området. Det är däremot ingen inkomstkälla att förlita sig på då fritidshus ofta är säsongbetonade Müller et al. (2010).

Fritidshusturism kan ses som en del av jaktturism, Bladh (2013) betonar att fritidshus öppnar upp för förutsättningarna att delta i friluftslivsaktiviteter, så som jakt. Fritidshus har därför en stor betydelse i Sverige och att spänningsfältet mellan rurala och urbana platser är en viktig del att beakta för att förstå utvecklingen. Bladh (2013) presenterar att jakt vid anslutning till fritidshus innefattar högre deltagande i norra delen av landet, men är utspridd över hela Sverige. Sveaskog (2020) arrenderar ut bland annat jaktmarker och fritidshus och vänder sig till både privatpersoner och turismföretagare som vill arrendera eller hyra för eget bruk eller för en affärsidé. Wibyholm (2020) är ett exempel på en verksamhet som hyr ut fritidshus i samband med jakt, där jakten säljs till grupper som bor i deras fritidshus vilket betecknas som en form av jaktturism.

2.6 VFR Turism

Som tidigare nämnts går det att urskilja olika former av jaktturism, som kan ske på olika skalor av kommersialisering. VFR "visiting friends and relatives" är en turismform som går att applicera på jaktturism. Larsen et al. (2007) beskriver VFR som när personer reser i ändamål för att besöka vänner och släkt. Tham & Raciti (2018) förklarar att det akademiska intresset för VFR turism startade under 1990-talet men turismformen har skett i decennier tidigare. Nästan två decennier

senare finns fortfarande brister inom det akademiska fältet. Genom denna form av turism anses ett utbyte av kunskap om lokala kulturer ske på en annan nivå än genom klassiska turismformer som exempelvis massturism. Shani & Uriely (2012) identifierar VFR som turister som inte använder kommersiella turismanläggningar så som hotell, de deltar inte heller i turistaktiviteter under sin vistelse. Uriely (2010) argumenterar för fördelarna med VFR-turism och menar att VFR är en form av turism som gör det möjligt för turisterna att känna en hemkänsla även på en främmande plats. "Hem" beskriver Uriely (2010) som ett begrepp som innebär kännedom om lokala beteendenormer och står i kontrast till begreppet "främmande". Andra fördelar är att VFR-turister har möjlighet att använda sina värdar för att få tillgång till icke-turistiska områden och aktiviteter för att skapa kännedom samt bekanta sig med de lokala invånarnas liv (Uriely, 2011). VFR påverkas därför inte av vanliga turistiska marknadsföringskampanjer eftersom det är vänner och släktingar som har de största inflytandet på deras beslut och resor (Shani & Uriely, 2012).

VFR turism är ett vanligt skäl till att resa och kopplingen till jaktturism kan begrepp som vänskapsjakt, utbytesjakt och gästjakt vävas samman med VFR. Genom dessa ter sig jakten på så sätt att andra jägare, både inhemska och utländska, erbjuds ett utbyte av jakt. Då jägarna får möjlighet att besöka varandras marker och jaga. Gästjakten ter sig på de sättet att betalande gäster kommer till markägare för att vara med vid jaktsammankomster. Den möjligheten ges till både svenska och utländska jägare (Jägareförbundet, 2020). Det innebär i likhet med VFR turism att kopplingen till den lokala jaktkulturen och att jägare agerar som varandras värdar, som ger jägarna möjligheten att uppleva en autentisk jakt som icke är associerad eller framtagen av typiska turismverksamheter. VFR och gästjakt, utbytesjakt och vänskapsjakt har inte en tydlig koppling till turism, men är en del av den. Nobel & Ånöstam (2017) skriver att jaktturism kan tillhöra olika former av turism men centralt för den är när jägare betalar för jakt av en markägare eller jakträttsinnehavare. Även Alatalo (2003) argumenterar för att en jaktturist är en person som jagar på annan mark än sin egen om vistelsen pågår mer än en dag.

3. Metod

I följande kapitel presenteras den metod som valts för att utföra studien och de metodval som gjorts. En grundlig redogörelse för alla metodval ska belysa författarnas medvetenhet om metodens avgörande roll i en studie av den här karaktären.

3.1 Vetenskapsteoretisk ansats

Den vetenskapsteoretiska ansatsen i studien förklarar med vilket förhållningsätt som frågeställningarna besvaras, ur vilken kontext och åskådning studiens problematisering bearbetas. Vetenskapsteori kan förklaras på flera sätt, Thurén (2007) beskriver att vetenskap är ett omdebatterat ämne, med tanke på de andra grundläggande uppfattningarna som finns i världen. Religiösa åskådningar påverkar vad som anses vara sanningen om världen. Därför är vetenskapsteori något av det viktigaste som en forskare kan ägna sig åt. Eftersom vetenskapen samtidigt är sanningsökande och ständigt progressiv skapas en oundviklig paradox. Utifrån ämnet i studien kopplas dessa komplexa problem samman med frågan om jaktturism och jaktkultur i Värmland, vilket ännu är ett relativt outforskat område. Som Thurén (2007) skriver sker utvecklingen inom vetenskapen genom att tidigare sanningar kan förkastas, omformuleras och skapas allt eftersom ytterligare forskning sker. Således är paradoxen att om vetenskapen alltid kan motbevisas eller utvecklas, kan den aldrig vara definitiv. Det här är något som den här studien kommer ta i beaktande och därför baseras på vad som ”är” i dagens vetenskap.

När en vetenskaplig studie ska genomföras bör ontologiska och epistemologiska positioner behandlas för att kunna förklara problemets natur. Att veta om vad vetenskapen redan känner till och vad som är viktigt för att förstå en problematik, ligger till grund för vilken teoretisk väg studien tar. Ett ontologiskt grepp ställer frågan rakt upp och ner, *vad?* Vilka antaganden kan göras om naturen och verkligheten, vad är fakta rörande ämnet. Ett epistemologiska positionstagande handlar främst om hur verkligheten kring ett problem kan förstås. Fakta kring ett problem har olika karaktär och kan vara svår att urskilja (Salmons, 2019). En positivistisk eller en relativistisk position är grundläggande inom vetenskapsteori. Den förstnämnda innebär att det är möjligt att studera ett ämne objektivt. Det är ett ganska snävt förhållningssätt (Salmons, 2019) eftersom det begränsar studiens författare. Relativismen tar ställning i hur människor uppfattar ett problem från en social och kulturell utgångspunkt. Interpretivism kallas den form av förhållningsätt som tolkar sociala värden och därav utvinnet fakta. Kunskap inhämtas genom förståelse för människors upplevelser problematiseras, och hur det i sin tur ska studeras (Salmons, 2019). För den här studiens syfte fungerar, ur ett ontologiskt perspektiv, en relativistisk positionsgrund. På grund av att jaktturism och jaktkultur ska undersökas. Två begrepp som är präglade av sociala interaktioner och delar en

kontroversiell faktor, det vill säga jakt och exploatering av ofta orörd mark. Studiens metodval spelar roll i valet om vetenskapligt teoretiskt förhållningssätt och eftersom studien bygger på tolkningar av kvalitativa data. Ämnet byggs upp av traditioner och sociala interaktioner, därför presenteras social konstruktivism som det förhållningssätt som valts för studien.

3.1.1 Social konstruktivism

Social konstruktivism är den vetenskapsteoretiska inriktning som studien har baserats på. Eftersom studien är skriven med utgångspunkt i hur turism påverkar kultur, specificerat jakt, och framhäver vilka aspekter som är av vikt för olika former av intressenter. I studien konstateras att jaktkulturen är en socialt konstruerad kultur (Viltcentralen, 2019) och de som involveras inom ramen av den kulturen är medskapare till dess utveckling (Milbourne, 2003). Studiens avgränsning förtydligar att en kultur inom ett skogslän som Värmland ska undersökas. Värmlands stora attraktionskraft är skogen och markerna vilket utgör arenan för jaktturism och jaktkultur.

Holm Ingemann (2013) beskriver att den vetenskapsteoretiska inriktningen innebär att kunskap i stor utsträckning betraktas som socialt konstruerad i ett gemensamt samhälle. Genom sociala förbindelser och uppfattningar växer kunskap fram. Tre olika processer hjälper till att skapa dessa gemensamma föreställningar; externaliseringar, objektivering och internalisering (Holm & Ingemann (2013). Den tysta kunskapen görs tydlig och med kunskap menas då olika meningar eller övertygelser, vilket är externaliseringar. Objektivering är när kunskap omvandlas genom institutionalisering till normer, rutiner och sunt förnuft. Sist av de tre följer processen om internalisering som sprider kunskapen i samhället, reproducerar och på så vis gör den gemensam (Holm Ingemann, 2013). Det går i linje med hur jaktkulturen är närvarande i Värmland som region eftersom en stor del av befolkningen är i kontakt med jakt eller jägare, medvetet eller omedvetet. Eftersom konstruktion och social är de centrala begreppen i social konstruktivismen gynnas studien eftersom jaktkulturen, med en socialt konstruerad kärna, undersöks. Den sociala delen inom jakt, umgänget, ger ytterligare en dimension till varför social konstruktivism lämpar sig som positionsgrund. Studien har en möjlighet att avtäckas en socialt konstruerad kunskap om jaktturism och jaktkultur i Värmland. Med hjälp av det valda vetenskapsteoretiska förhållningssättet ämnar författarna att problematisera och skapa förståelse för ett känsligt ämne.

3.1.2 Abduktiv ansats

Vid analys av den insamlade empiriska data har en abduktiv ansats använts. Alvesson & Skoldberg (2017) förklarar att en abduktiv ansats används för att tolka övergripande mönster om ämnet. En abduktiv ansats används med fördel när en tidigare forskning tillsammans med insamlad empiri ligger till grund för studiens slutsatser. Teoribakgrunden visar på ett mönster som sedan stärks eller

motbevisas av resultatet i den här studien. För att det ska möjliggöras krävs det iakttagelser genom empiriska data samt tidigare forskning.

I enlighet med Alvesson & Sköldberg (2017) kan en förklaring på hur en abduktiv ansats realiserar bli mer förståelig i hänsyn till att empiriska tillämpningsområden stegvis utvecklas under hela studieprocessens gång. Det teoretiska ramverket i studien har bearbetats, justerats och förändrats tillsammans med det empiriska resultatet. Alvesson & Sköldberg (2017) beskriver hur det empiriska tillämpningsområdet succesivt utvecklas i en process som inkluderar teoribakgrunden. I inledningen av den empiriska insamlingen påbörjades en teoretisk inläsning på ämnet rörande kultur, turism och jakt på globalt, nationellt och lokalt plan. Följaktligen påbörjades datainsamlingen med stöd av den teoretiska inläsningen, som växte i takt med förståelsen för ämnet. Med stöd i det empiriska materialet kunde förståelsen för ämnet växa sig bredare, samtidigt som det teoretiska ramverket kontextualiserade insamlad data.

3.2 Metodval

I följande avsnitt presenteras studiens metodval och urval av respondenter samt en presentation av dessa.

3.2.1 Kvalitativ metod

Studien syftar till att skapa förståelse för hur en ökad jaktturism kan påverka en sedan länge existerande jaktkultur i en region, från ett perspektiv där en liten grupp har möjlighet att bidra med mycket information (Kvale & Brinkmann, 2014). Därför föll valet på en kvalitativ metod. I relation till studiens syfte värderades att kvalitativ metod möjligen kunde ge det önskat resultat för att bidra till Värmland som region. Det är fördelaktigt att använda en kvalitativ metod i en studie av den här karaktären där aktiviteter och händelser är centralt (Phillimore & Goodson, 2004). Samtidigt som förståelse för en socialt konstruerad kultur (Milbourne, 2003) och dess påverkbarhet av en sådan stark industri som turism vuxit till (Robinson, et al., 2013). Som Phillimore & Goodson (2004) uttrycker är kvalitativ metod effektiv för att samla in data kring händelser eller aktiviteter.

Studiens primära data har samlats in genom semistrukturerade intervjuer. Primära data presenteras av Flowerdew & Martin (2005) som den typ av data som avgör studiens egentliga möjlighet att bidra till den akademiska världen. Även om studiens primära data utgör en viktig del krävs det en god del forskning som erbjuder en kontext där ny kunskap kan skapas. Den primärdata som samlas in speglar och besvarar frågeställningar och syfte (Flowerdew & Martin, 2005) (Kvale & Brinkmann, 2014). Genom att arbeta med intervjuformatet för insamlandet av empiriskt material kunde studien få en bredare uppfattning om hur jaktkulturen ser ut i Värmland samt hur organisationer agerar inom jaktgenren. Genom att arbeta med semistrukturerade intervjuer över

telefon och i videosamtal har några av de fördelar gått till spillo, såsom utvecklande frågor som föds i ett fysiskt möte. Det kan vara frågor om resan till platsen eller inledande diskussioner om platsen. För att väga upp för den förlorade dimensionen skapades tydligare och bredare intervjuguider. För att inte missa värden som uppstår i ett fysiskt möte har intervjuerna fått ett luftigt utformande, som erbjuder utrymme för respondenten att besvara frågan efter egen förmåga.

3.2.2 Kvalitativa intervjuer

En kvalitativ forskningsintervju ämnar söka förståelse för världen ur respondentens synvinkel, att skapa en mening av dess erfarenhet och samtidigt visa på hur deras värld ser ut innan de vetenskapliga förklaringarna kommer in. Hur uppfattar respondenten det ämne som ska undersökas utifrån deras egen världsuppfattning (Kvale & Brinkmann, 2014). Genom att alltid utgå från att respondenten har personliga tankar och värderingar rörande studiens ämne har resultatet bidragit till en varierad och perspektivrik bild av jaktkultur och jaktturism i Värmland. Kvale & Brinkmann (2014) beskriver att intervjuforskning uppfattas som en enkel form av datainsamlings uppgift men vidhåller att det är motsatsen. Att genomföra en undersökning genom intervjuer kräver mer än att skriva frågor och lyssna på en person som svarar på dessa. Utmaningen ligger i att försöka odla fram samtalsfärdigheter hos respondenten genom välformulerade frågor. Den kvalitativa forskningsintervjun har, som alla samtal har, olika tekniker och regler som hjälper samtalet att nå det resultatet som efterfrågas. En forskningsintervju ämnar medföra någon form av utveckling, bekräfta eller skapa nya synvinklar om ett ämne (Kvale & Brinkmann, 2014).

I en intervju i forskningssyfte har forskaren kontroll över samtalet. Det är viktigt att forskaren är medveten om sin roll och disponerar respondentens tid på ett ansvarsfullt sätt (Kvale & Brinkmann, 2014). Studiens primära data samlas in med semistrukturerade intervjuer. Intervjuformen ämnar inte skapa en statisk sanning utan förmedlar en nyanserad bild som presenteras mot en social kontext (Kvale & Brinkmann, 2014). Studien fann att värdet i analysen påverkades positivt av den nyanserade bilden av ämnet. Enligt Kvale & Brinkmann (2014) är intervjun en social tillämpning eftersom den är konstruerad utifrån vad som sker mellan respondenten och intervjuaren. Samspelet i intervjuerna gav samtalen en djupare betydelse i resultatets hanteringen. Fler värden kunde utvinnas som sedan gav analys en bredd.

Irvine et al. (2013) beskriver hur en kvalitativ intervju får flera dimensioner beroende på vilken typ av intervju som utförs. Insamling av primärdata i den här studien har skett med telefon- och videointervjuer. Eftersom situationen med en pågående pandemi och socialdistansering var detta alternativ mest rimligt för att inhämta empiriskt material. Såsom Irvine et al. (2013) skriver har det betydelse för resultatet vilken form av intervju som har genomförts, en ansikte mot ansikte eller en

telefonintervju exempelvis. I en telefonintervju går forskaren ofta miste om mer detaljerade svar. De sociala egenskaperna i fysiska möten är något som bör tas i beaktande då det påverkar intervjuens resultat på olika plan. När det fysiska mötet saknas kan en typiskt affärsmässig ton infinna sig (Irvine, 2013). I studien var det i positiv då det skapade ett fokus på uppgiften. Studiens syfte kunde lättare uppfyllas och vanligt kallprat undveks. Det var enklare för intervjuaren att behålla en styrande position och föra intervjun vidare i rätt riktning. Under studiens datainsamling inträffade något som bör tas i beaktande, kompletterande frågor från intervjuaren som uppstod naturligt allt eftersom respondenten besvarade frågorna. Vid ett par tillfällen ställde respondenterna kompletterande frågor eller följdfrågor som en respons på något som intervjuaren sagt eller formulerat i en fråga. För en intervjuare är dessa typer av frågor svårare att parera (Irvine, et al., 2013).

Studien använder datainsamlingen metoden semistrukturerade intervjuer, det innebär att förberedande frågor ska finnas strukturerat framtagna med utrymme för följdfrågor och övriga kommentarer under intervjuer tillåts (Larsen, 2009). De intervjuer som har genomförts i studien har involverat respondenter som har koppling till jakt, jaktkultur eller företagande. Dessa har delats in i fyra olika kategorier och de semistrukturerade intervjuerna har anpassats efter vilken grupp som respondenten tillhör. För att inte äventyra respondenten personliga uppgifter har författarna valt att arbeta med pseudonymer. Bryman (2011) adresserar detta som ett gott verktyg att använda med hänvisning till etiska principer om samtycke och konfidentiellism. De grupperingar av respondenter författarna har identifierat är markägare, myndighet eller privatperson samt företagare inom turismnäringen med koppling till jakt.

Studien har även nyttjat en expertintervju med två forskare från Lund Universitet som för tillfället arbetar med ett projekt om jaktturism i Sverige. Bogner et al. (2009) beskriver att expert intervjuer utförs med personer som anses vara experter inom det valda ämnet och kan bidra med särskild kunskap. Experter anses vara de som besitter erfarenheter och ansvar inom en organisation eller institution, i detta fall Lund Universitet. Van Audenhove (2017) menar att en expertintervju huvudsakligen innehar egenskaper som skiljer sig från andra typer av intervjuer. Experter kan ofta identifiera problem och tillföra kunskap som annars kan vara svår att få fram. Van Audenhove (2017) betonar även att experter kan ha tillgång till information om grupper av personer eller olika beslutsprocesser som kan ge nya infallsvinklar inom ämnet för intervjuaren. Fåtal svenska studier har publicerats inom jaktturism och därför kändes det viktigt att styrka uppsatsen men pågående forskning inom ämnet och därför genomfördes en expertintervju.

Genomförda intervjuer har fokuserats kring respondentens kunskap och insikt i jakt, jaktkultur, turism och jaktturism. Phillimore & Goodson (2004) talar om att den kvalitativa intervjuemetoden är känslig eftersom en respondents svar anses som en definitiv kvalitetsdata och bör därför hanteras med varsamhet. För att tillmötesgå rådande GDPR-lag och respondenternas egen vilja att förbli anonyma har fiktiva namn ersatt respondenternas egentliga namn. Att använda pseudonymer går i linje med Brymans (2011) redogörelse om samtyckeskrav och etiska principer. Även om pseudonymer möjliggör för respondenten att vara så gott som anonym finns fortfarande möjligheten att dennes position känns igen genom svaren eller genom andra identifikations aspekter (Bryman, 2011). För att minimera risken för igenkänning har valet att inte nämna mer om respondenterna än vart de befinner sig geografiskt samt deras position inom jaktkultur och turism tagits, egennamn är borttagna ur studien. I en expertintervju är det tillåtet att använda respondentens namn och position (Van Audenhove, 2017). Nedan presenteras de respondenterna som deltagit i studien, i vilken egenskaper de är respondenter samt intervjuemetod.

Tabell 1 visar vilka respondenter som har deltagit i den kvalitativa intervjustudien.

Namn	Titel	Organisation/Område	Intervjuemetod
Persson	Jaktvårdskonsulent	Organisation, Värmland	Telefonintervju 2020-05-11
Andersson Cederholm & Sjöholm	Forskare	Lunds universitet	Expertintervju, Zoom 2020-05-12
Gustavsson	Jägare	Årjäng, Värmland	Telefonintervju 2020-05-13
Bertilsson	Jägare	Sunne, Värmland	Telefonintervju 2020-05-13
Ness	Handläggare	Myndighet, Värmland	Skypeintervju 2020-05-14
Johansson	Jaktturismföretagare	Jämtland	Telefonintervju 2020-05-15
Svensson & Magnusson	Viltförvaltare	Värmland	Microsoft teams intervju

3.2.3 Urval

Urvalet som gjorts i denna studie har präglats av den kunskap som inhämtats under inläsning inför studiens start. En kartläggning av möjliga respondenter gav möjlighet till en teknik där respondenterna grupperas in i passande kategorier. Från den kartläggningen bestämdes det att respondenterna önskade författarna att bestå av hälften kvinnor och hälften män för att skapa en jämställd bild av fältet, jakt i sig är ett mansdominerat (Jägareförbundet, 2020). Detta lyckades studien med då fem av respondenterna är män och fyra är kvinnor. Genom att utarbeta de semistrukturerade intervjuerna utifrån de olika kategorierna lyckades ett resultat inhämtas som med framgång kunde ställas mot de teoretiska avsnitten i studien. Larsen (2009) behandlar den här typen av urvalsarbete med att arbeta med en grupp och sedan dela in i mindre primärgrupper beroende på vilket motiv som studien har. I studien har primärgruppen delats in efter respondenternas yrkesroll eller position inom jakt i Värmland. Den geografiska avgränsningen har gett studien en fördel i urvalsprocessen eftersom den erbjuder en betydligt mindre area att söka inom. För att utveckla det empiriska resultatet har en intervju skett med ett par respondenter som inte verkar i Värmland för att kunna erbjuda ytterligare en dimension till uppsatsen. David & Sutton (2016) beskrivning av ett selektivt urval baserat på teoretiska kunskap är användbart i studien när författarna har skapat en kunskapsgrund baserat på tidigare forskning. Bedömningen om vilket bidrag respondenterna kunde komma att göra till studien grundades i författarnas uppfattning om dess lämplighetsgrad. Typen av urval kan kritiserats eftersom den inte följer några specifika riktlinjer om hur processen ska skötas och därför kan uppfattas som ensidig. För att försöka möta den potentiella kritiken har författarna valt att göra en sammanställning av medverkande respondenter.

Nedan följer en presentation av vilka grupperingar som gjorts bland respondenterna. Eftersom studien är avgränsad till Värmland ansågs det viktigt att identifiera respondenter med koppling till platsen. David & Sutton (2016) beskriver hur en gruppering av respondenter kan vara till fördel för forskaren i urvalsprocessen.

3.2.4 Presentation av respondenter

Företagare inom jakt

Johansson driver ett jaktturismföretag i nordvästra Härjedalen. Hennes ambition när hon startade sitt företag, var att förverkliga ett livsmål genom att förena jakt med service och hälsa. Genom att betrakta fjällen och skogen som en rehabiliteringsplats kunde hon kombinera både jakt och hälsa.

Jakt delen i företaget fokuseras till jaktsäsongen och hälsobiten i företaget får ta mer plats under de andra perioderna på året. Verksamheten startades upp och kom att bli fokuserade på en paketering av ripjakt. Ett hållbarhetsperspektiv tillämpades på verksamheten genom att främja lokal matkultur och enbart arbeta med närproducerade råvaror. Paketet har anpassats efter mindre grupper med fokus på service och erbjudandet av en unik upplevelse.

Myndighet

Ness är arbetar med rovdjursfrågor i Värmland. Arbetsområden berör kronhjort, rovdjur och information samt hundträning. Jakt har varit närvarande i Ness liv hela uppväxten. Från uppväxten i ett skandinaviskt land flyttade Ness till Umeå för att utbilda sig inom jakt och fiskeförvaltning med fokus på mänskliga dimensioner av naturresursförvaltning. I norra Sverige finns ett konfliktfyllt klimat rörande jakt eftersom det finns ett antal parametrar att förhålla sig till, såsom en stark jaktkultur, renskötsel och rovdjursstammar.

Forskare

Erika Andersson Cederholm och Carina Sjöholm har tillsammans medverkat i den expertintervju som utförts i studien. De är två forskare vid Lunds universitet där de arbetar med ett projekt om jaktturism i Sverige. Projektet handlar övergripande om det går att utveckla en socialt hållbar jaktturism, fokuset i projektet ligger på olika jaktverksamheter och deras perspektiv. Intresset i projektet handlar om hur företagare startar och driver en verksamhet inom jaktturism och vilken relation verksamheten har till den lokala bygden där verksamheten fungerar i.

Organisation

Persson arbetar med frågor om svensk jakt sedan 34 år tillbaka. Genom en gedigen insikt i den värmländska jaktkulturen kunde Persson bidra med flera viktiga aspekter om både kulturen och turismen rörande jakt i länet. Hans befattning är jaktvårdskonsulent och jobbar med frågor rörande rovdjur. Har arbetat och samlat erfarenheter på nationell och internationell nivå.

Jägare

Bertilsson är en av respondenterna som är intressant ur ett empiriskt perspektiv då han är både jägare och arbetar som virkesköpare och verkar i Värmland. I studien har respondenten medverkat i intervjun i egenskap av jägare som privatperson. Hans jaktintresse är påverkat av flera olika parametrar, friheten att vistas i skog och mark, den sociala gemenskapen, spänningen och de adrenalinkickar som upplevs i speciella situationer. En stor del av intresset rör även avkastningen, att kunna erbjuda lokalt viltkött på middagsbordet större delar av året.

Gustavsson är en av våra respondenter som medför en personlig erfarenhet om jakt eftersom han är jägare. Gustavsson angav tidigt i intervjun berättade att han jagar med hund. Med sin hund ägnar han sig mestadels åt rådjursjakt men all möjlig jakt under året är av intresse. Bakgrunden till jaktintresset har vuxit fram genom familjens intresse sedan unga år.

Markägare

Svensson och Magnusson är anställda som viltförvaltare i Värmland. Både Svensson och Magnusson är uppvuxna med närhet till skog och jakt och har jagat till största delen av deras liv. Svensson är utbildad skogstekniker från Värnamo som arbetat inom branschen sen 1983, med olika befattningar men har sedan 2012 arbetet med jaktfrågor i Värmland. Magnusson berättar att jakt är en så stor del av ens liv nu då det både sker mycket genom jobbet samt privat, men menar att intresset för utövandet fortfarande är högt och precis lika roligt. Båda talar om att jakt i grunden för dem handlar om upplevelsen att vara ute i naturen och att med åldern värdesätts den biten ännu mer. Svensson och Magnusson har i huvudsak medverkat i intervjun för att kunna ge studiens empiri ett markägarperspektiv både på jakt och vid försäljning av mark som nyttjas för turismens skull.

3.3 Tillvägagångsätt

I avsnittet redovisas studiens genomförande av intervjuer och analysmodell för empiri och analys.

3.3.1 Genomförande av intervjuer

Innan genomförande av intervjuer ägde rum så skapades ett dokument med tydliga riktlinjer som skulle följas för att säkerhetsställa att varje respondent tillgavs likadan information oavsett tid, plats och val av intervjuformat. Med tanke på Covid-19 pandemin beslutades det att alla intervjuer skulle ske över telefon. Utefter det fick respondenterna önska om de hellre ville utföra en intervju via online-tjänster så som Zoom, Skype och Microsoft teams.

Kontakt med tilltänkta respondenter har skett via mejl och det var även här som datum och tid för intervjuer bestämdes. Datum och tid för intervju överläts till respondenterna att bestämma, detta för att säkerhetsställa att en intervju skulle kunna inträffa utan stress eller tidspress vilket kan påverka svaren (Grip, 2004).

De riktlinjer som bestämdes mellan författarna för att säkerhetsställa både skriftligt och muntligt samtycke om medverkan i studien, samt godkännande att spela in intervjun på en diktafon, genomfördes i början av intervjuerna. Således utfördes semistrukturerade intervjuer när respondenterna hade fått tillgång till intervjufrågorna innan intervjutillfället. Frågorna som ställdes till de olika respondenterna var likartade varandra. Först skrevs alla frågor studien önska få svar på,

sedan sorterades dem upp utefter markägare, jaktturismföretagare, myndigheter, expertintervju och jägare. Alla respondenter ställdes liknande frågor men det som skiljde dem åt var om det var enskilda individer som intervjuades, så som från jägare och jaktturismföretagare eller om de var allmänna och faktabaserade svar som önskades från markägare, myndigheter och expertintervju. Exempelvis kunde frågans form gå från ”Hur ser jaktkulturen ut i Värmland idag?” till ”Vad betyder jaktkultur för dig?” beroende på vilken respondent som intervjuades. I slutet av varje intervju tillfrågades respondenterna om de hade något eget att tillägga.

3.3.2 Analysmodell

Analysmodellen som applicerats på studiens empiri är en tematisk analys som presenteras nedan. Kvalitativa studier kräver en kvalitativ analys. Kvalitativ analys finns i en mängd olika utformningar. Eftersom studien fokuserats kring texter, intervjuer som transkriberats till text, har all data som ingår i studien betraktats som likvärdig (David & Sutton, 2016). David & Sutton (2016) förklarar en tematisk analys som en teoretisk kodning. Tematisk analys härstammar från tanken att studiens insamlade data kategoriseras utifrån vad den innehåller, till skillnad från data som tvingas in i redan förutbestämda kategorier som skapats för att besvara frågeställningarna i studien. Genom att processa allt insamlat material till text har en enklare tematisk schemaläggning utförts. Utifrån en studie som använt en kvalitativ metod kan analysen av data enklare förklaras genom att gruppera in data i olika teman (Veal, 2018). Teman som valts för studien presenteras i analysmodell 1 nedan.

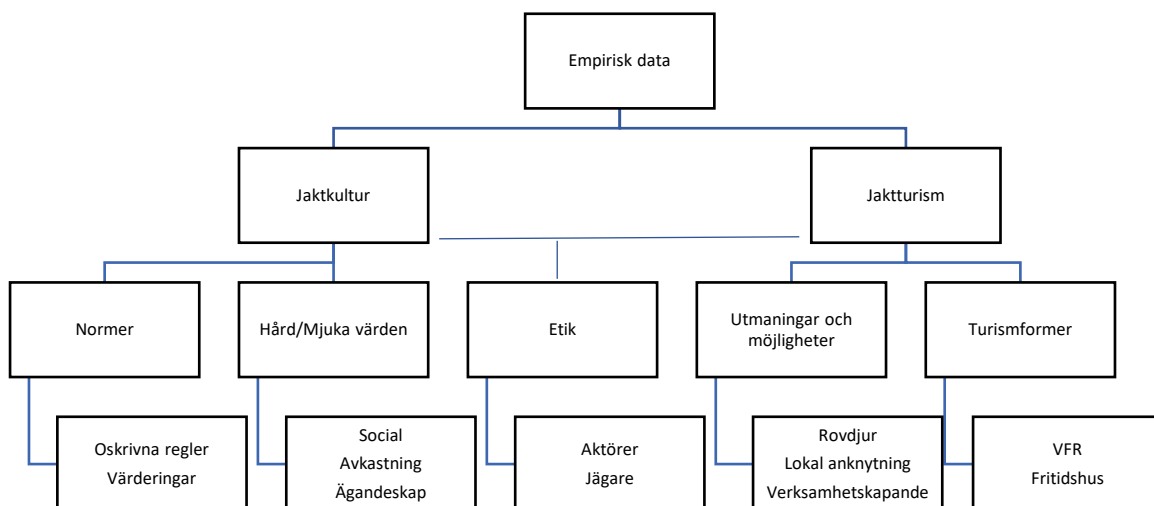
Som Veal (2018) uttrycker finns likheter mellan hur kvalitativa metoder och kvantitativa metoder analyseras, i och med att kvalitativ metod anammar tematiska grupperingar såsom kvantitativa metoder utnyttjar variabler. Det som skiljer dessa åt är hur kvantitativ analys vill fastställa om observationen är generellt applicerbar på en population och därmed sann. Veal (2018) menar att en kvalitativ analys ämnar finna en existerande relation baserat på hur personer agerar, oavsett mängd. Det krävs inte att ett resultat i en kvalitativ studie är representativ för en hel population utan ett giltigt resultat kan innebära att endast en person svarat på ett visst sätt. Att finna svaret på om det är applicerbart på en större mängd människor är upp till en annan typ av studie (Veal, 2018).

Veal (2018) beskriver hur olika nivåer av teman identifieras. För att finna ett sammanhängande mönster i dessa kan författarna med fördel börja med att i första nivån sammanfatta studiens syfte och forskningsfrågor, vidare i nivå två dissekera ner dessa till ett antal fördjupade underkategorier. För att ytterligare konkretisera och tydliggöra kan en tredje nivå i den tematiska analysmodellen skapas. I den tredje nivån belyses faktorer som finns i nivå två (Veal, 2018). Genom att klassificera och organisera insamlad information på ett metodiskt sätt kan denna tematiska analysmodell föra med sig att mönster som tidigare varit dolda för forskaren får uppmärksamhet och ta plats i studien.

När de insamlade data analyserades kunde författarna utnyttja en metod som kallas flaggning, antingen genom att färgkordinera data eller genom att använda sig av en kommentarsfunktion vid digitalt arbete (Veal, 2018). Således har studien nyttjat en kombination av dessa två tillvägagångsätt. I analysfasen färgkordinerades insamlade primärdata först i två grupper som sedan förgrenades ut och förädlades till analysens uppbyggnad. Se analysmodell 1 för att se exakt hur studiens tematiska analys genomfördes.

Två transkriberade intervjuer bearbetades samtidigt och en jämförelse mellan de två visade vilka kategorier som återfanns i båda texterna. På så vis kunde teman identifieras, därefter skapades de tematiska indelningarna som ligger till grund för analysen. En tydlig fördel med denna typ av kategoriserings teknik var att båda författare var väl informerade om varje text (Kvale & Brinkmann, 2014) och samspelade i arbetet.

Analysmodell 1. *Beskriver hur analysen genomförts i tre nivåer*

3.4 Metodrelevans

Avsnittet beskriver kritik mot studiens metodval och källor, validitet och reliabilitet.

3.4.1 Metodkritik

Den kritik som lyfts fram i den här delen av metodkapitlet berör både för och nackdelar med en kvalitativ intervjustudie. Det som bör tas med i den här kritiska diskussionen är hur studien påverkats (Kvale & Brinkmann, 2014) i negativ mening när ett fysiskt möte i samband med intervjutillfället inte var möjligt. En stor del av de metodkritiska utlägg som är relevant i en kvalitativ

studie rör det som sker i det mänskliga mötet. När en telefonintervju genomförs kan en den få karaktären att vara rakt på sak och hålla sig till ämnet (Kvale & Brinkmann, 2014).

Grip (2004) förklarar vikten av det mänskliga mötet och tar upp flera olika dimensioner då detta stärker eller faller en intervjusituation. Grip (2004) beskriver olika faktorer såsom hur utseende placerar intervjuaren i ett fack, hierarkiska samtal med en respondent ger svar av en viss karaktär, språk och val av plats där intervjun genomförs. Dessa olika faktorer som påverkar en respondents svar så pass mycket att en kvalitativ studie ses som skäligen komplex (Kvale & Brinkmann, 2014). I resonemanget kring själva intervjufrågorna skriver Kvale & Brinkmann (2014) att väl förberedda frågor som ringas in mot studiens syfte kan bringa klarhet för respondenten. Det är viktigt att skapa en relation med respondenten som gör att den känner sig fri att besvara frågorna utefter sitt eget tycke och kunskap samtidigt som intervjuaren styr samtalet framåt.

Studiens respondenter som författarna har haft kontakt med är i de flesta fall bekanta med att medverka på en intervju i studiesyfte. Eftersom studien baseras på flera nivåer inom jaktkultur och turism har den tillämpat att arbeta med både privatpersoner, företag och myndigheter behövde vår analys av resultatet återspegla dessa tre olika kategorier av respondenter. Som Grip (2004) beskriver kan en stor del av de svar som en respondent ger bero på vilka konsekvenser deras svar kan få på olika plan i deras liv. Eftersom studien handlar om ett ämne som kan innebära motsättande åsikter och känslomässig involvering har studien tagit hänsyn till detta genom att arbeta med intervjuguiden så att den anpassas efter individen, gjort medvetna ordval och att intervjuaren inte uttrycker personliga åsikter under intervjuerna. Den kvalitativa intervjutekniken innebär svårigheter eftersom valet av intervjupersoner har en definitiv påverkan på studien. För att finna relevans har intervjuerna utformats i samband med skapandet av den teoretiska bakgrunden.

3.4.2 Källkritik

Ur ett källkritiskt perspektiv finns flera aspekter rörande studiens utformning. Eftersom studien riktar sig mot en tidigare väl utforskad del av turismens effekter på dess omvärld finns redan en mängd forskning kring ämnet redan. Studien ämnar undersöka specifikt huruvida jaktturism och jaktkultur har en ömsesidig påverkan på varandra, i Värmland. Författarna upptäckte under inläsning om begreppet jakt att den mesta forskningen berör jakt utomlands eller på ett nationellt plan. Det har därför varit problematiskt för författarna att veta exakt hur djup inläsningen som krävdes. 'Vart går gränsen för vad som är rimlig inläsning för en kandidatuppsats?' är en fråga som begrundats under arbetets inledande del. Samtidigt som en stor del forskning finns att tillgå saknas den specifika del som studien behandlar. En kritisk punkt som kan belysa hur forskning varit svår att finna är att tidigare forskning rörande jakt har varit väl inbäddad i annat forskningsmaterial. I

identifieringsprocessen av relevanta texter för studien har författarna ställt frågor, exempelvis är artikeln applicerbar på den empiri som samlats in och är forskningen relevant beträffande utgivningsår. Relevanta texter har identifierats med hjälp av följande kriterier som publikations år, vart texterna publicerats, textens utformning, relation till empiriskt material och akademiskt fält.

3.4.3 Validitet och reliabilitet

Validitet används för att få reda på om den data som samlats in speglar de fenomen som studien grundar sig i. När validitet ska beskrivas i en kvalitativ studie finns flera nivåer av utmaningar (Cresswell & Miller, 2000). En mängd forskare har argumenterat för flera lika positioner och termer som förklarar validitet i kvalitativ metod. Konsensus inom all forskning om validitet är att det finns ett ofrånkomligt krav att visa studiens och data relevans (Cresswell & Miller, 2000). Veal (2018) betonar att det är en komplicerad process att tackla beteenden och attityder som bemöts vid insamling av empiri och att den insamlade data har en förmåga att påverkas av mänskliga faktorer. Studien insamlade empiri baseras på kvalitativa intervjuer, det finns då en svårighet att applicera validitet och reliabilitet då begreppen passar till en positivistisk ansats (Veal, 2018). Studien utgår från semistrukturerade intervjuer och det finns därför en svårighet att beräkna validiteten då resultatet som eftersöks i studien är föränderlig och ej genererar ett specifikt svar.

Enligt Cresswell & Miller (2000) är validitet en procedur som ämnar fastställa en studies trovärdighet och tillförlitlighet. Författarna beskriver hur validitet behandlas i en kvalitativ metodologi utifrån två perspektiv. Den första är ett perspektiv som förklaras som en lins som används av forskaren och följs av paradigm antaganden. I det perspektivet utnyttjar forskaren en lins som berör de personer som medverkat i studien. Det är författarna som bestämmer när studien uppnått en mättnad i sin datainsamling (Cresswell & Miller, 2000). De intervjuer som genomförts i studien har visat sig vara tillräckligt för att studien uppnår mättnad. Det andra perspektivet, paradigm antaganden, handlar om att arbetet har genomförts med en vetenskaplig ansats i ryggen. Kontextualiserat, öppet och pluralistiskt perspektiv är sammanhörande med det konstruktivistiska paradigmet. I paradigm antagande använder forskaren distinkta kriterier som skiljer sig från det kvantitativa validitets sökandet. Trovärdighet och autenticitet leder till en förbättrad förståelse av konstruktionen av andra (Cresswell & Miller, 2000). För studiens metodologi och syfte är detta relevant eftersom de empiriska data som samlats in berör punkter som den enskilda individen presenterar under en semistrukturerad intervju. Data som samlats till studien har genomgått en process där data bearbetats om och om igen för att uppnå en validitet av kvalitet. Phillimore & Goodson (2004) uttrycker att validitet och reliabilitet i en social konstruktivistisk positionering belyser den enskilda respondenten svar istället för att försöka finna svar baserat på en större grupp

människor. Således har studien förlitat sig på att validitet uppnås genom en grundlig granskning av mönster i den data som samlats in.

Studien ämnar skapa ett bidrag till den akademiska världen som tidigare saknats. För att kunna göra det krävs att reliabilitet uppfylls vilket innebär att tillförlitligheten mäts. I studien har reliabilitet åstadkommit med hjälp av Kvale & Brinkmanns (2014) teori om att transkribering. När en studie utförs av ett författarpär transkriberar en av författarna för att sedan låta den andra författaren lyssna och läsa igenom transkriberingen. Detta arbetsätt var tidsineffektivt och därför prioriterades arbetsmodellen för reliabilitet till expertintervjun och två av de resterande sju intervjuerna. I insamlingen av primärdata genom semistrukturerade intervjuer har till viss del följdfrågor uppkommit. Genom att ställa följdfrågor var intervjuerna mer dynamiska och följsamma efter respondenten personlighet. Samtidigt ger ledande frågor en ytterligare grad av reliabilitet till studien (Kvale & Brinkmann, 2014).

Shenton (2004) och Cresswell & Miller (2000) argumenterar båda för att kunna uppnå trovärdighet i studien kan tjock beskrivning tillämpas. Studien innehåller därför målade och detaljerad beskrivning av respondenter, förutsättningar och olika teman, på så vis uppnås trovärdighet (Cresswell & Miller, 2000). Syftet med proceduren är att med studiens val av kvalitativ metod kan en tjock beskrivning skapa en känsla av att texten har en hög grad av trovärdighet. Cresswell & Miller (2000) menar att relevansen i studien framträder tydligare när data presenteras grundligt. Således har studien kontextualiserat platser och kulturen i fokus, därmed uppnår studien en grad av trovärdighet som överensstämmer med den förväntade. Shenton (2004) adresserar studiens att visa läsaren en kontextualiserad och detaljrik beskrivning av situationerna som undersökts gör det möjligt att data uppfattas som att "klinga äkta".

3.5 Etiska ställningstaganden

Etik inom forskning är centralt då det finns flertal olika aspekter att ta hänsyn till vid insamling av data. Författaren har ansvaret för att se till hur datainsamlingen sker och hur den sedan behandlas (Bell, 2006). Bell (2006) betonar även vikten av information och samtycke vid datainsamling. Innan datainsamling för studien påbörjades skickades ett informationsbrev och samtyckesblankett ut till respondenterna. Studiens syfte redovisades och information om vad medverkan i studien innebar presenterades. I början av vardera intervjun verifierades respondenten medgivande gällande informationsbrevet samtyckesblanketten innan intervjuaren ställde frågan om godkännande av inspelning via diktafon.

Vidare utgjordes valet att delvis applicera anonymitet i studien. För att säkerhetsställa individers anonymitet i studien valdes respondenternas namn att hållas anonyma, därför valdes det att använda pseudonymer (Veal, 2018), med undantag för expertintervjun. Studien har även valt att förhålla den till konfidentialitetskravet som innebär att all lagring och förvaring av insamlad data är säker så inga utomstående kan ta del av materialet (Vetenskapsrådet, 2017). Studien förhåller sig till GDPR lagen vilket innebär att samtycke för hantering av personuppgifter måste godkännas av respondenterna samt att de personuppgifter som senare samlas in ska hanteras med försiktigt och får inte lämnas ut (David & Sutton, 2016). De inspelade intervjuerna har därför skett via en godkänd diktafon och har efter transkribering raderats.

Studiens centrala ämne upplevs som omdebatterat och polariserande i samhället. Under datainsamlingen betonade flera av respondenterna ett ifrågasättande som de bemött. Därför har potentiella konsekvenser övervägts gällande vad publicering av studien kan innebära för de medverkande, något som Kvale & Brinkman (2014) betonar är viktigt att reflektera över. För att säkerställa att respondenterna känner sig trygga med vad som publiceras, tillkom en överenskommelse att studien ska skickas ut till de som medverkat innan publikation, för att ge chansen att kritisera författarnas tolkningar av svaren. Samtidigt är det viktigt för författarna ett enligt Kvale & Brinkman (2014) uppnå en så hög vetenskaplig kvalitet som möjligt av den kunskap som ska publiceras. Det innebär att studien ska uppnå professionalitet, och vara korrekt och representativ inom forskningsområdet. Kvale & Brinkman (2014) menar att det handlar till störst grad om att inte bortse från vissa resultat och betona andra för att tillgodose utomståendes betraktelsesätt.

Författarna besitter ofta egna åsikter och erfarenheter inom studiens ämne. Därför poängterar Larsen (2009) att det är viktigt att studien ska vara saklig och fri från personliga värderingar och därför inte försöka påverka svaren från respondenterna. Det är inte enbart författarnas åsikter kring ämnet som kan påverka respondenterna utav även självreflexion och position. Faktorer som klass, kön, etnicitet, kropp och ålder påverkar uppfattningar och maktstrukturer vilket kan potentiellt kan påverka studien (Grip, 2004). Det är något som reflekterats över under studien, både vid kontakt med möjliga respondenter och under datainsamlingen. Jakt är ett mansdominerat fält, då majoriteten av jägare, markägare och entreprenörer inom jakt är män (Jägareförbundet, 2020). Det kunde i sin tur ha en påverkan på bemötande och svar då studiens författare är två unga kvinnor. Därför valdes, som tidigare nämnt i urval, att utföra intervjuer med män och kvinnor för att uppnå en jämställd bild av forskningsfältet.

4. Empiriska data

I följande kapitel framföres det empiriska resultat som studien insamlat med utgångspunkt i de intervjuer som genomförts med de respondenter som medverkat i studien.

Under analysen av uppsatsen empiriska data genererat tre teman med fem underrubriker om jaktkultur, jaktturism och etik.

- **Jaktkultur**
 - Normer inom jaktkultur
 - Hårda & mjuka värden
- **Jakturism**
 - Former & resurser
 - Utmaningar och utsikter
- **Etik**
 - Etiskt ansvar och dilemman

Dessa teman har tillsammans skapat en överblick över respondenternas perspektiv på jaktturism och jaktkultur. De teman som presenteras i ovanstående lista ligger till grund för besvarandet av studiens syfte, att skapa förståelse för hur jaktturism påverkar en sedan länge existerande jaktkultur i en region. Det empiriska materialet i studien är baserat på flera respondenters svar för att presentera en varierad och övergripande bild av de olika teman som identifieras.

4.1 Bakgrund

Studien har avgränsats till Värmland och för att ge en bild av regionens fysiska förutsättningar och geografiska läge följer en kort beskrivning. Värmlands län är beläget i västra Svealand. Regionen har ett invånarantal på 319 331, innefattar ca 18 000 km² och inom dess gränser rymmer 16 kommuner (Regionfakta, 2020) (NE, 2020). Värmlands naturlandskap har en utpräglad relief som ger en stor skönhet till landskapet. Det är ett län med stora arealer av skog blandat med flera vattendrag och liknande. Det finns flera vattendrag och sjöar i länet som erbjuder en god miljö för vilt att leva och frodas. Glesbygdslänet Värmland med dess landsbygd erbjuder även den en större areal för vilt att leva och utvecklas i (NE, 2020). Jakten i Värmland berör främst älg men också de flesta klövdjur, rödräv och fågel. Länet har ett högt bestånd av vilt som möjliggör för en god jakt (Svenska jägareförbundet, 2019).

4.2 Jaktkultur i Värmland

Under expertintervjun med Andersson Cederholm & Sjöholm¹ uttrycks en generell uppfattning om att med kulturbegreppet menas ofta många olika saker. Fenomenet jaktkultur uppfattas liknande av studiens alla respondenter även om deras insikt och vetskap om fenomenets olika dimensioner skiljer sig sinsemellan. Jaktkulturens betydelse och innehåll skiljer sig åt beroende på geografiskt område i Sverige, det föreligger även skillnader mellan svensk jaktkultur och utländsk. Till stor del handlar värmländsk jaktkultur, enligt Svensson & Magnusson², om en nedärvd kultur som ligger djupt rotad hos värmländska jägare. Det liknar mer eller mindre en folkrörelse. En problematik som växer fram när jämförelser mellan jaktkulturer genomförs handlar om vilka olika förutsättningar som finns i den region som undersöks. I en större stad, med avsaknad av närhet till jaktmarker, finns en komplex klassbild, rörande traditioner inom sociala grupper i samhället som påverkar jaktkulturen på platsen.

I Sverige kan en allmogejakt skönjas, en jakt som ämnar att göra nytta istället för att vara enbart en nöjesaktivitet och som är tillgänglig för alla jägare, inte enbart eliten.

”Den bilden vi fått av de jägare vi intervjuat talar om en allmogejakt, och att därför inte jakt som främst anses ske för nöjes skull. Den generella bilden svenska jägare har av jakt är att den handlar om traditioner, värdet av att vistas ute och att förvalta viltet.” (Andersson Cederholm & Sjöholm)

Flera respondenter uttrycker att det närmare större städer skapas den klassbild rörande jakt som adresseras tidigare i avsnittet. Jargongen inom kulturen blir en annan helt enkelt beroende på vilken typ av jakt som bedrivs. Jägare från större städer som köper ett par drevjakter om året eller de jägare som lever sitt liv mitt i jaktområden och medföljande jaktkultur har troligtvis olika uppfattningar om kulturen, menar Bertilsson³.

En betydande del av intervjuerna resulterade i en bred och mångfacetterad bild av hur jaktkulturen i Värmlands län ser ut. I Värmland finns en betydande areal av glesbygd som erbjuder goda jaktmöjligheter. De arealer bestående av relativt orörda marker är främst privatägda. Markägare, jaktlag och jägare behöver tillsammans komma överens om hur jaktenheter ska distribueras och fördelas. Det stabila samarbetet mellan de olika intressenterna präglar jaktkulturen i Värmland, anser respondenterna med erfarenhet av den. Jaktkulturen har även en annan dimension som bidrar till dess starka karaktär i Värmland. I norra Värmland sker en betydande avflyttning och marker domineras av flera mindre skogsbruk. Jaktkulturen bidrar i de områdena till en attraktiv plats för

¹ Andersson Cederholm & Sjöholm., forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

² Svensson & Magnusson, viltförvaltare, Värmland 2020-05-20

³ Bertilsson, jägare, Svanskog 2020-05-13

jägare att bosätta sig men även potentiellt driva verksamheter, menar Bertilsson⁴. De personer som väljer att stanna kvar har påverkats i positiv bemärkelse av jaktkulturen i länet.

Många bor kvar i kommunerna norrut på grund av jaktmöjligheterna, jaktlag, socialt umgänge osv. (Persson)

En av respondenterna, Gustavsson⁵, berättar att hans val av boende har påverkats till viss del av jaktmöjligheterna i närområdet. I ett glesbygdslän som Värmland är jakt och kultur viktig för att bevara landsbygden levande. Eftersom jakten har varit en stor del av Värmlands historia, då regionen var en av de allra bästa platserna i landet att jaga älg på, lever den stoltheten kvar i regionen.

Ness⁶ och Persson⁷ har båda uttryckt sig om att jaktkulturen i Värmland präglas av älgjakt, älgjakten har en stark position i länet på grund av den historiska höga avkastningen. Dagens situation ser annorlunda ut gällande avkastningen från älgjakten, detta på grund av en expansiv rovdjursstam. Jaktkulturen har påverkats negativt av den rådande situationen med en växande rovdjursstam som sakta sprider sig till allt fler delar. Eftersom jakt är kärnaktiviteten inom jaktkulturen hotas kulturen i takt med att jakten begränsas på grund av rovdjur.

”Absolut har den en väldigt viktig roll och det är också därför det blir så pass stora konflikter, inte minst i rovdjursfrågor som jag arbetar med. Eftersom den hotar möjligheten att bedriva meningsfull jakt, den sociala biten hotas av rovdjurturism. I Värmland och skogslän som det, så är jaket med lös hund väldigt avgörande, det är det som folk tycker är roligt. Antingen att man har en egen hund eller att någon i jaktlaget har hund. Att lyssna efter en drivande hund eller skällande hund när man jagar älg.” (Persson)

Jakt med hund i Värmland är mycket populärt, det menar respondenterna med erfarenhet av jakt ur ett privat perspektiv. En respondent berättade om att dennes jaktupplevelse förhöjs med hjälp av hundens medverkande i de flesta jaktliga sammanhang, men att rovdjurens närvaro begränsar möjligheten att jaga med lösdrivande hund.

Jag tycker att jakt med hund är en självklarhet och väljer gärna att gå med hund istället för att sitta still på pass. Det är inte varje gång man är ute och jagar som det skjuts något djur utan i själva verket betydligt fler gånger man inte skjuter något. Men det är ju gemensambeten mellan folk i olika åldrar, brasor och hunddrev som gör att man fortsätter belg efter belg. (Gustavsson)

⁴ Bertilsson, jägare, Svanskog 2020-05-13

⁵ Gustavsson, jägare, Östra Amtervik 2020-05-13

⁶ Ness, handläggare, Värmland 2020-05-14

⁷ Persson, jaktvårdskonsulent, Värmland 2020-05-11

4.2.1 Normer

Studiens respondenter betonar att det finns vissa oskrivna regler inom jaktkulturen men övergripande handlar dessa om förhållandet mellan jägare, natur och djur. Inom jaktkulturen är det viktigt att jägare och markägare har en god relation sinsemellan och till sina grannar för att jaktsämjan ska bibehållas. En specifik norm, eller oskriven regel, som återfinns i den värmländska jaktkulturen är enligt Gustavsson⁸ att man inte jagar på annans mark. Hänsyn visas mot markägare om jakt med lösdrivande hund skulle resultera i att vilt drivs över markgränser. Att bevisa sig som en ärlig jägare räcker långt inom den värmländska jaktkulturen. Persson⁹ menar att de stora jaktlagen och stora viltvårdsområden i länet bidrar ännu mer till den samarbetsvilliga andan eftersom det gemensamma målet är att bedriva en meningsfull jakt som bevarar olika viltstammar. Uppfattningen om att jakt i Värmland ska framställas som en jakt som profileras mot att förvalta viltvårdsenheter, jaktenheter, viltstammar korrekt samt att jakt sker på premisser rörande avkastning och skötsel.

Jakt kan likaså ha ett annat rykte än det som är önskvärt. Normer och värderingar inom en jaktkultur kan missförstås av de som ej är en del av kulturen. Ness¹⁰ beskriver att det finns en del rykten eller incidenter som inte representerar värden som inom värmländsk jaktkultur.

Jag tycker att jakten är ganska missförstådd, och jag tror att det är enstaka personers fel. De som jagar från bilar, skrattar och tycker det är så himla kul o skjuta djur. (Ness)

Det finns särskilda normer och värderingar inom ett jaktlag. Det finns både juridiska regler att förhålla sig till, styrda av författning men jägaren själv har en del traditionsbundna regler om hur jägare ska agera. Det uppfattas som etiska regler, ett inofficiellt regelverk menar Persson⁹. Som också noterar att dessa regler kan försvåra jakten då meningsskiljaktigheter kan ske mellan olika jägare. Persson⁹ menar att bedriva meningsfull jakt som tar hänsyn till viltstammar, skog, mark och samarbetet mellan intressenter förväntas vara motiveringen för alla jägare som jagar i Värmland. Flera gånger nämns av respondenterna att jakten i Värmland byggts upp av traditioner som nu omvandlats till normer. Persson⁹ nämner att det till exempel finns en norm som rör djurets rättigheter. Jägare ska inte skjuta en gräsand i vattnet utan den måste flyga, landning eller start är likväl godkänt enligt normen.

⁸ Gustavsson, jägare, Östra Ämtervik 2020-05-13

⁹ Persson, jaktvårdskonsulent, Värmland 2020-05-11

¹⁰ Ness, handläggare, Värmland 2020-05-14

Jägaren har ganska mycket traditionsbundna regler som gör att det kan uppfattas som konstigt. Vad man gör och inte gör. Det finns väldigt många men ett exempel är att man inte skjuter en gräsand i vattnet utan den måste flyga. Vilket egentligen försvårar jakten ganska mycket.
(Persson)

En struktur inom kulturen som blivit normativ är hur ett jaktlag byggs upp. Med flera komponenter som organisationsform, ålder, kompetens, medlemskap presenteras här respondenternas uppfattning av normen om struktur i jaktkulturen. Det finns en slags hierarki som byggs upp av medlemmarnas egen erfarenhet men även ålder eller hur länge medlemskapet i jaktlaget varat har en stor påverkan på dessa. Sociala egenskaper har även en inverkan på det inre strukturella mönstret kring normer och de oskrivna regler som bestämts.

"Jaktlaget drivs ju som en förening med styrelse och vid jakt så finns det alltid en jaktledare som är ytterst ansvarig för jakten. Oftast brukar ju dom som vart med länge och är lite äldre bestämma mer." (Gustavsson)

Jakt är ett mansdominerat fält förklarar studiens respondenter, och normer inom jaktkulturen påverkas därefter av maktfördelningen mellan kvinnor och män. Flera av de poster som finns rörande jakt är tillsatta av män och betydligt fler markägare är idag män än kvinnor. Det sker en förändring inom jakt och fler kvinnor engageras in i jaktkulturen men det är fortfarande en mansdominerad kultur menar Johansson¹¹. Johansson¹¹ beskriver hur det tagits emot positivt i området där den verksamhet som startats upp faktiskt har en kvinna som daglig ledare och grundare.

4.2.2 Hårda och mjuka värden

Mjuka värden inom jakten är något som återkommer under studiens gång, både i det teoretiska ramverket och under intervjuer med studiens respondenter. Några av de mjuka värden inom jakt är vistelsen i naturen och de sociala relationerna inom jaktlagen. Tillsammans med andra medlemmar i jaktlagen skapas en social dimension som sker utanför aktiviteten jakt. Givetvis är jakten fortfarande central men mervärdet av sociala interaktioner är betydligt mer värdefull för flera jägare menar Bertilsson¹². Även om det fälls byten mer sällan än ofta, är känslan av att vara med i jaktupplevelsen alla dimensioner en central och betydelsefull del av vardagslivet.

¹¹ Johansson, jaktturismföretagare, Jämtland 2020-05-15

¹² Bertilsson, jägare, Svanskog 2020-05-13

Johnsson¹³ förklarar ett perspektiv på jaktkultur som en traditionsbunden kultur. Det intygas även av Svensson och Magnusson¹⁴ som menar att jakten i Värmland är traditionsbunden och sociala aspekter berör jägarens egen historia och relation till jakt ur ett familjehistoriskt perspektiv.

Men det är ju gemensamheten mellan folk i olika åldrar, brasor och hunddrev som gör att man fortsätter helg efter helg. (Gustavsson)

De sociala värden som beskrivs kretsar kring den jaktkultur som beskrivits tidigare, där gemenskap och respekt gentemot andra jägare inkluderas. Den repetitiva delen i jakten värderas högt av studiens två jägarrespondenter eftersom de då får uppleva sammanhållning med jaktlaget, antingen i en stor grupp med ett tiotal jägare eller i en mindre sammankomst med två till tre personer.

”Det faktum att vi jagar och har en hel del stora sociala värden kanske inte är primärt, att man får så mycket kött som möjligt i dagens jakt utan att man har en meningsfull jakt som är återkommande år efter år, att man ser till att värna om det sociala på så sätt att man tar hänsyn till varandra och inte skjuter för mycket.” (Persson)

Hårda värden inom jakt kan ses till det som går att mäta. Bertilsson¹⁵ menar att jakt utövas i en omfattning för att behålla långsiktig mångfald i naturen. Genom att försöka främja och begränsa populationer av olika djurarter, för att de skall kunna leva i samspel med varandra, och genom god förvaltning kan det i sin tur bidra till en större mångfald i naturen. Intäkter från till exempel arrende av mark eller försäljning av kött ses som hårda värden inom jakt. Gustavsson¹⁶ menar att viltköttet är en fantastisk tillgång i Sverige och något som ska vårdas då det anses som ett ”klimatsmart” kött. Johansson¹³ betonar likaså att viltet måste förvaltas och anser att i Sverige förvaltas viltet på hållbart sätt. Hela hennes verksamhet genomsyras av hållbarhet.

”Jag tar hellre mindre grupper, det blir mer exklusivt och jag tar då mer betalt för slitagets skull på markerna. Jag väljer att paketera så jag kan ta färre gäster per år men samma inkomst sen använder jag ej engångsartiklar, kanske en liten grej men har ändå en påverkan.” (Johansson)

Mjuka och hårda värden inom jaktkultur utvinns således ur en och samma aktivitet. Jakten innebär fler dimensioner och aspekter än en utomstående kan tyda. Bertilsson¹⁵ vidhåller att det

¹³ Johansson, jaktturismföretagare, Jämtland 2020-05-15

¹⁴ Svensson & Magnusson, viltförvaltare, Värmland 2020-05-20

¹⁵ Bertilsson, jägare, Svanskog 2020-05-13

¹⁶ Gustavsson, jägare, Östra Ämtervik 2020-05-13

kan vara svårt att argumentera för jaktens olika värden, då flera av dem är mjuka. För att få full förståelse för dem måste jakt upplevas.

4.3 Jaktturism i Värmland

Andersson Cederholm & Sjöholm¹⁷ redogör för vikten av naturupplevelser hos turisten. De senaste åren har intresset för utomhusupplevelse och kunskap om djur ökat, därtill skapandet av sociala relationer. De fortsätter vidare att förklara hur intresset för vandring ökat under det senaste decenniet vilket tyder på att naturen är populär på den turistiska marknaden. Jaktturism utspelar sig i den arenan och skulle ha möjlighet att använda det intresse som uppstått. I intervjuer med respondenterna kunde det skönjas att jaktturism är en svårnavigerad nisch av turism som behöver formas efter de olika attribut platsen har där turismen utspelas.

”De som inte ens är involverade i jakt kan fördöma jaktturism ganska snabbt. Då personerna i fråga bara ser jaktresor som enbart inriktar sig på själva skjutandet och dödandet, men det är inte det vi stött på och som vi bört” (Andersson Cederholm & Sjöholm)

Jaktturism kan se ut på flera olika vis, Andersson Cederholm & Sjöholm¹⁷ beskriver att jaktturism handlar om att identifiera strömningar och målgrupper som verksamheter läser av och riktar sig mot. Den generella uppfattningen som inhämtats från respondenterna är att jaktturismen i Värmland är lägre än för ett tjugotal år sedan. Det finns flera orsaker till detta men den orsak som får mest utrymme i intervjuerna handlar om rovdjursstammen i Värmland. Regionens glesbygd, där många jägare lever och verkar, ser effekterna av den ökade rovdjursstammen eftersom viljan att komma till Värmland och jaga minskar. Under intervjun med en respondent från en myndighet framkom att det inte finns någon etablerad jaktturism alls i Värmland.

4.3.1 Former av jaktturism

Det finns olika former av turism inom jakt, många former som kanske indirekt är kopplade till jaktturism men som inte anses som en form av turism hos jägarna själva. En av dessa former kallas vänskapsjakt. Det finns en lång tradition av denna form av jaktturism och är en viktig del av turismen. Vänskapsjakt innebär att jägare reser till varandra för att jaga sådant som inte finns på hemmaplan, menar Gustavsson¹⁸. Det kan vara så att de från södra delarna av Sverige reser till en bekant i Norrland för och jaga älg. Denna typ av jakt kan även ses som en utbytesjakt, där jägare sinsemellan utbyter jakt mellan sina marker.

¹⁷ Andersson Cederholm & Sjöholm., forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

¹⁸ Gustavsson, jägare, Östra Ämtervik 2020-05-13

Enligt respondenterna sker vänskapsjakt och utbyte av tjänster med nationella och internationella jaktkollegor. Vidare i studien beskriver respondenterna att det finns en form av jaktturism som kallas hemvändare jakt. Uppfattningen hos jägare och jaktlag är till viss del att hemvändare jakt eller vänskapsjakt inte faller inom ramen för turism. Detta för att den större delen av svenska jägare relaterar turism med kommersialisering, till exempel betala för jakt.

”Det finns ju olika sätt att se på vad turism är och också vad som definieras som turism inom jaktvärlden, exempelvis används istället begrepp som köpjakt eller vänskapsjakt som är ett begrepp för den kommersiella jakten men som fortfarande är en del av turismen.” (Andersson Cederholm & Sjöholm)

Johansson¹⁹ menar att majoriteten av svenskar som utövar jaktturism vill uppleva en annan jakt än den som finns nära hemmet. Utöver svenska jägare sker de största strömningar av utländska jägare från Danmark, Norge, Tyskland och Italien. Även där är anledningen att uppleva en annan typ av jakt samt ta del av den svenska jaktetiken och viltet som finns här.

En marknadsgrupp som växer allt mer är de personer med jaktintresse som bor i urbana samhällen och saknar en etablerad jaktkultur i vardagslivet. Turisten som attraheras av jaktturism är i synnerhet den som innehar en jägarexamen, och utefter det finns det olika grupper som lockas av olika former av jakt. Intresse har väckts från personer som inte jagar själva men som är intresserade att få följa med och vara en del av jakten. De är intresserade av att del av upplevelsen berättar Johansson¹⁸ som har två aktiviteter av de slaget planerade om året.

”Något som också ses som attraktivt är de olika kurser som väcker intresse hos jägare, exempelvis en vildsvinskurs där du först får den kunskap som behövs, sedan ger du dig ut för att jaga och slutligen lär du dig hur du behandlar köttet – ett slags ”från skog till bord” koncept.” (Andersson Cederholm & Sjöholm)

Andersson Cederholm & Sjöholm²⁰ betonar hur viktig del resurser har vid etablering av en jaktturismverksamhet. Mark har en avgörande roll och påverkan på jaktturism. De som väljer att utnyttja tjänsten är dels de som inte innehar egen mark. En stor skara turister inom jaktturism kommer från urbana städer. Vilken typ av jakt som erbjuds är avgörande för turisten, exempelvis i Värmland jagas älg medan fasan står i fokus i Skåne. Intresset som följer vilket typ av vilt som jagas förändras över tiden beroende på hur de olika viltstammarna står i förhållandet till den avskjutning som bör ske samt olika trender som växer fram. Den senaste tiden en ökning av

¹⁹ Johansson, jaktturismföretagare, Jämtland 2020-05-15

²⁰ Andersson Cederholm & Sjöholm, forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

vildsvinsjakt skett förklarar Andersson Cederholm & Sjöholm²¹. Vildsvinstammen har ökat markant i södra delen av Sverige därför finns där potential att jakt på vildsvin kan attrahera jaktturister till södra delen av landet.

Andersson Cederholm & Sjöholm²¹ menar att turism handlar om att profilera regioner och det gäller likasåväl jakt. Det förutsätter att verksamheter som bedriver jaktturism hittar sin nisch. Det utläses i intervjuerna var att det finns en begränsad jaktturism i länet. En stolthet över länets starka jakthistoria finns vilket i sin tur bidrar till att viljan att visa upp och erbjuda gäster upplevelsen av jakt i Värmland. Gustavsson²² uttrycker också en positiv inställning till en ökad jaktturism och beskriver en annan syn på turismens möjliga positiva resultat. I jaktlagen han är medlem i har antalet medlemmar minskat med 25–50% de senaste tio åren och därför finns utrymme för gäster som betalar en summa för att medverka i vardagsjakten.

4.3.2 Utmaningar och utvecklingsmöjligheter

Johansson²³ som själv driver jaktturismverksamhet i Jämtland menar att det finns potential för ökad jaktturism även i Värmland. Hon betonar att jakt är ett känsligt och betydelsefullt ämne där konversationer om kommersialisering kan innebära utmaningar. Ness²⁴ förklarar att kommersialisering av jakt måste ske med en viss försiktighet då risken finns att jägare utifrån kommer och tar över. Vilket kan skapa problematik kring lokala jägares deltagande i jakten. En utmaning jaktturism möjligtvis kan stå inför är markägande. Ness²⁴ anser främst att oro skapas hos markägare när de ska arrendera ut mark till okända jägare, då de inte känner till deras jaktetik. För att jaktturism ska ha ett positivt utfall krävs därför tydliga riktlinjer för att kontrollera vilka jagar på de olika markerna.

För att jaktturism ska fungera krävs det samarbete markägare emellan. De större markägarna i regionen ser en utmaning ifall upplåtelsen av mark ändras och långvariga samarbeten avtar. Om det skulle ske en förändring och stora markägare upplåter mark till kommersialisering och specifikt då inom turism så kan problematik uppstå. Persson²⁵ förklarar även han att jaktkulturen kan bli påverkad om en enskild markägare hellre säljer jakträttigheter till verksamheter än att tillåta ett jaktlag jaga på marken. Han menar att dispyter skulle uppstå om pengar blir viktigare än den sociala sammanhållningen i bygden.

²¹ Andersson Cederholm & Sjöholm, forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

²² Gustavsson, jägare, Östra Ämtervik 2020-05-13

²³ Johansson, jaktturismföretagare, Jämtland 2020-05-15

²⁴ Ness, handläggare, Värmland 2020-05-14

²⁵ Persson, jaktvårdskonsulent, Värmland 2020-05-11

Ytterligare en utmaning som jaktturismen står inför i Värmland är problematiken med vargen. Ness²⁴ talar främst om risken som finns vid jakt med hund i Värmland. Det berör främst hundens säkerhet när den rör sig i område med varg. Ness²⁴ talar om möjligheter inom bäverjakt, vildsvinsjakt, kronhjort, fågeljakt. Fågeljakten går att bedriva med hund så de arbetar närmare jägaren och är mindre utsatta för risken med varg. Svensson & Magnusson²⁶ beskriver ur ett markägarperspektiv att vargfrågan har skapat en återhållsamhet hos jägare. Vargen ställer även till med problem för markägare som haft varg på marken under en längre tid. Det kan vara svårt för utomstående att sätta sig in i den situationen. Obehagskänslan finns där, även om det fungerar att jaga i vargområden. Det kan bli ett potentiellt problem vid etablering av jaktturism i regionen då ingen vill sälja en jaktupplevelse där hunden riskerar att bli skadad eller dödad av en varg. Persson²⁷ beskriver att vargfrågan har gjort jaktturismen i Värmland näst intill omöjlig, och flera företag som riktat in sig på älg har fått läggas ner och egentligen har hela älgjakten blivit hotad av vargförekomsten.

Istället för att åka hem med 40–50 kg så får man nu 4–5 kg efter en veckas jakt. Jaktkulturen påverkas mycket av just detta. Älgjakts veckan i Värmland blir då dramatiskt påverkad av vargens närvaro. (Persson)

Även privata jägare i länet känner stark oro över vargen i länet och Ness²⁶ förklarar att det har resulterat i att flertal jägare väljer att åka norrut i landet för att jaga älg med hund. Det som respondenterna gemensamt nämner är att vargen har kommit att bli en stor förändringsfaktor i jägarens vardag. Trots det är utrotning av varg inte rätt väg att gå. Den behövs hanteras under kontrollerande förhållanden.

”Rent antalsmässigt dör eller skadas mellan 5–25 hundar i Värmland av varg varje år. Att väga risker är svårt och skulle troligen vara ett problem, särskilt inom älgjakten. Att din hund dör kan vara lika hemskt oavsett men att det är varg som är orsaken verkar vara snäppet värre inom jakt. Det finns ju självklart många risker med att släppa en hund i skogen, men alla de andra kan man kalkylera in och undvika men just vargen ses som en större osäkerhet.” (Ness)

Jaktturism kan bidra med ekonomiska möjligheter till landsbygden genom att försätta människor i arbete. Inte enbart inom jaktsektorn utan även verksamheter inom logi, handel och restaurang gynnas av turistströmmar till orten. Svensson & Magnusson²⁷ ser positiva möjligheter med ökad jaktturism i Värmland, som kan ge glesbygdsområden nya möjligheter. Där finns kompetens och

²⁶ Svensson & Magnusson, viltförvaltare, Värmland 2020-05-20

²⁷ Persson, jaktvårdskonsult, Värmland 2020-05-11

förhoppningsvis engagemang. En jaktturismverksamhet hade därför haft möjlighet att skapa mervärden för bygden.

Flera av respondenterna berättar om skogsbruk, markägare eller gårdar som sysslat med jaktturism genom att erbjuda jaktmöjligheter, dessa har fått avveckla sina verksamheter allt eftersom gästerna avböjt att komma. En respondent uttrycker särskilt att med sin erfarenhet från att bo och jaga i både norra och södra Sverige under de senaste 5–10 åren, så uppfattas inte Värmland destination för turister som vill ägna sig åt älgjakt, både med och utan lösdrivande hund, längre.

En potentiell jaktturism i Värmland medför en viss oro hos privatpersoner i länet. Nedan presenteras ett citat från en jägare i egenskap av privatperson följt av ett citat ur intervjun med en handläggare.

”Jag tror också att det kan skapa lokala problem runt områden där jaktturism tillhandahålls. Det finns mycket avundsjuka kopplat till jakt och jag tror ej det upplevs som positivt av markgrannar att man försöker tjäna pengar på ”deras” vilt som potentiellt sett skulle kunna tillfalla dem istället.”
(Bertilsson)

”Det finns ett visst motstånd i lokalsambället att jakten i Värmland som jag uppfattar de, de vill inte profilera den som nöjesjakt utan man jagar för köttet skull.” (Ness)

Bertilsson²⁸ uttrycker i intervjun en positiv inställning till en jaktturism som tar hänsyn till den rådande jaktkulturen som präglas av samarbete mellan markägare och jaktlag.

”Äger du mark så äger du oftast också jakträttigheten och skulle ”utsocknes” näringsidkare köpa upp mark i syfte att tjäna pengar enbart på jakten så tror jag att förvaltningen kan missgynnas om fel personer hamnar på fel plats och man inte ser till en långvarig hållbarhet i utövandet.”
(Bertilsson)

”Jaktturismen kan ju vara positivt för den enskilda men den kan tendera att slå sönder lite av jaktkulturen när en enskild markägare hellre vill sälja än att låta ett jaktlag jaga på marken.”
(Persson)

Ett exempel på positiva utfall som kan ske vid en utveckling av jaktturism i Värmland är enligt Persson²⁹ att viltvårdsområden skulle få möjlighet att finansiera slaktbodrar. Problematiken som han återkommer till är om jakten går till högstbjudande, vilket kan ge effekt att jakten tappar i anseende.

²⁸ Bertilsson, jägare, Svanskog 2020-05-13

²⁹ Persson, jaktvårdskonsult, Värmland 2020-05-11

Jaktkulturen och de stora jaktenheterna som finns i länet kan falla sönder och på så sätt förlora den samverkan som finns i länet.

Persson³⁰ presenterar en ny profilering inom den värmländska jaktturismen, som exempelvis vildsvinsjakt. Positionen med gränsen mot Norge öppnar upp för en marknadsmöjlighet från utlandet. En större vildsvinstam i länet påverkar lantbruket, jordbruk och skogsbruk, vilket kan öka intresset för att sälja den typen av jakt.

4.4 Etik inom jakt och jaktturism

Etiska dilemman och perspektiv inom jaktturism är något som är adresserat i teorikapitlet för att betona vikten av den spännvidd av etisk problematik som finns inom jakt. Diskussioner kring förvaltningstermer i kontrast med de organisationer som visar motstånd mot jakt gör att ämnet blir laddat. Debatten om dödandet av djur är ofta den som tas upp om vad som är etiskt rätt och inte och djurvårdsfrågan är definitivt central inom jakt och jaktturismen betonar Andersson Cederholm & Sjöholm³¹. De nämner dessutom att polariseringar inom jaktetiken finns och utgörs av skillnader mellan erfarenheter hos jägare, i jaktkultur på landsbygd kontra den jaktkultur som finns i större städer.

4.4.1 Etiskt ansvar och dilemman

Det respondenterna gemensamt faller tillbaka på är det ansvar den som arrangerar jaktturism har, det är viktigt att informera turisten om vilken jaktetik som gäller och verksamheten i sig måste vara långsiktig och ha tänk kring förvaltningen av vilt.

”Det är viktigt att de gäster som kommer sköter sig och att jakten bedrivs på ett etiskt sätt, jag håller genomgång med alla gäster och jag har ett maxantal av vad dem får skjuta, staten säger att varje person får skjuta 8 ripor men jag har dragit ner till 4. Bara för att visa att man inte bara kommer till mig för att skjuta mycket, utan att det är en helhetsupplevelse.” (Johansson)

Etiska dilemman kan även uppstå inom markägande, då det generellt är pengar som styr och det finns en risk att det är viktigare att sälja så mycket jakttillfällen som möjligt istället för att tänka på etiken. Vid kommersialisering av jakt blir upplevelsen någon annat då du betalar för att jaga skiljer sig från att gå ut med det egna jaktlaget under en viss tid på hösten. När mark går till högsta betalande kan konflikter och debatter kring etisk hållbarhet uppstå. Svensson & Magnusson³² menar att upplåtare av marker har väldigt tydliga regler om hur jakten ska bedrivas på den mark som arrenderas ut. Om det inte sköts efter de etiska principer som bestämts så förloras

³⁰ Persson, jaktvårdskonsult, Värmland 2020-05-11

³¹ Andersson Cederholm & Sjöholm, forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

³² Svensson & Magnusson, viltförvaltare, Värmland 2020-05-20

jaktmöjligheten samt rätten att stå kvar som arrendator. Etisk jakt handlar om förvaltning och respekt gentemot djur och natur.

Respondenterna vittnar om en underliggande oro om att jaktens rykte förändras om flera, så kallade ”näringsidkare”, börjar att sälja jakträttigheterna på sin mark till turister som har möjlighet att betala mer. Det som oroar främst är riskerna i hur jaktkulturen i Värmland uppfattas på ett nationellt plan. Bertilsson³³ beskriver att det skulle missgynna förvaltningen om fokus inom kulturen hamnar på pengar. Hållbarheten i utövandet bör vara i fokus samtidigt som det måste ske en kommersialisering av produkten jakt för att verksamheter ska fungera. Det är en smal etisk väg att vandra för den som vill starta upp något. En etisk frågeställning rörande jaktturism är om tjänsten sker i egenskap att förvalta djurstammarna eller tillgodose gästens behov och upplevelse menar Andersson Cederholm & Sjöholm³⁴.

Den kunskapen jägaren själv besitter anses som viktig, både i syfte för jakt och som arrangör av jaktturism. Att dela med sig av dessa kunskaper är avgörande för turismformens överlevnad men också för förståelsen hos resten av samhället. Svensson & Magnusson³⁵ menar att det skett störningar under själva jakten mot olika markägare och jägare från motståndare. Persson³⁶ berättar att i vissa fall har djurrättsorganisationer eller personer från allmänheten varit på plats för att försöka stoppa jakten med hot och liknande.

”Motståndet mot jakt är väldigt begränsat till jakten på varg. Under vargjakten så har organisationer eller personer varit på plats och hotat jägare. Mobba ut jägare och förstöra jakten.”
(Persson)

Utövande av en gedigen, social allmogejakt är etiskt försvarbart vilket motiverar de jägare och jaktlag som är aktiva idag. I bästa fall även förena dem menar Bertilsson³⁴. Om jaktturism ses som en helhetsupplevelse som hela samhället kan vara en del av, och ta del av, kan de etiska gränserna vidgas. Om lokala verksamheter samverkar med varandra så kan möjligheter för jaktturismen växa fram och det i sin tur kan gynna hela samhället.

³³ Bertilsson, jägare, Svanskog 2020-05-13

³⁴ Andersson Cederholm & Sjöholm, forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

³⁵ Svensson & Magnusson, viltförvaltare, Värmland 2020-05-20

³⁶ Persson, jaktvårdskonsulent, Värmland 2020-05-11

5. Analys

I detta kapitel kommer studiens insamlade empiriska material analyseras i relation med de teoretiska utgångspunkterna. Analyskapitlet delas upp i tre avsnitt: jaktkultur, jaktturism och etik inom jakt

5.1 Jaktkultur

Kulturbegreppet är ett brett ämne som innehåller en mängd olika varianter av definitioner. Andersson Cederholm & Sjöholm³⁷ menar att med begreppet menas ofta många olika saker, att skiftningar i kultur avgörs av bland annat genom geografiska faktorer och traditioner. I studiens teorikapitel belyses kultur ur ett perspektiv som representerar hur turism har möjlighet att ge effekt på en kultur. Kultur beskrivs av Du Cros & McKercher (2015) som ett djupt intressant begrepp på grund av dess rika innehåll. Liu, et al. (2015) menar att kultur är ett mångfacetterat begrepp som innehåller en mängd olika tolkningar och variationer. I den kultur som är i studiens fokus finns en tydlig kärna: jakt, och den sociala konstruktionen inom fältet. I det empiriska materialet påvisas hur kulturen växer med hjälp av de sociala aspekterna i den praktiska jakten, föreningslivet, natur, sammankomster och liknande. Dessa är autenticitet, attraktiva aktiviteter, extraordinära upplevelser uttrycks även MacCannell (2013) som viktiga rörande turisternas intresse. Autenticiteten i den traditionsuppbyggda jaktkulturen i Värmland, aktiviteten i jakten och möjligheten att vistas i naturen med en tydlig agenda kulminerar i en jaktkultur med mycket att erbjuda i ett turistiskt avseende.

I intervju med respondenterna presenteras jaktkultur som en kultur uppbyggd av traditioner och en gemensam övertygelse att förvalta djurstammar med gott resultat. Vilket sammanfaller med hur Berglund (2015) beskriver hur jakt är uppbyggd kring natur, landsbygd samt djur. Fortsättningsvis styrks jakten som en kulturell aktivitet, som har en bred påverkan på området där den utförs. Flera traditioner finns inom jaktkulturen i Värmland, de kan hänvisas till strukturen i jaktlag och respekt för markgränser. Dessa normer grundar sig i förhållande mellan jägare, natur och djur. Det menar även Persson³⁸ är en viktig del i varför jaktkulturen är så stark i ett skogslän som Värmland. Jaktens effekter avläses på fler aspekter än enbart den enskilde jägaren (Berglund, 2015).

Synen på jaktkultur i Värmland presenteras av flera respondenter som ansvarsfull, präglad av samarbete samt att intresset för naturvård finns hos de allra flesta som utövar jakt. Således går detta att koppla samman till Sexton (2019) teori om att jakt idag har lämnat det uppenbara behovet av att jaga för mat utan har vuxit till att bli en kultur som engagerar sig i naturvård och viltvård. I de

³⁷ Andersson Cederholm & Sjöholm., forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

³⁸ Persson, jaktvårdskonsulent, Värmland 2020-05-11

intervjuer som utförts med privata jägare har en bild av jakt som en livsstil vuxit fram. Berglund (2015) presenterar en teori om jaktens mjuka och hårda värden, vilket styrks av respondenternas svar om vad som är aktuellt i Värmland. Hårda världen som avkastning, intäkter genom arrende av mark eller jaktlags gäster kan skapa konflikter. Jakt ses som ett intresse med avsikt att förvalta viltstammarna, inte tjäna pengar. Kommersialisering av resurser inom jaktkulturen kan leda till att dess autenticitet försvinner.

Von Essen et al. (2019) argumenterar för sin teori om att jägare är socialdifferentierade i samhället och därför skyddas av sin tillhörighet i jaktkulturen. Enligt respondenterna som har en gedigen insikt i Värmlands jaktkultur beskriver att detta ej stämmer i regionen. På grund av Värmlands egenskaper av att vara skogslän, ett glesbygdslän med stora jaktenheter samt en bestående jakthistoria är jägare och jaktkulturen en del av samhället. På så vis blir jaktkulturen och jägare accepterade och skiljs inte från resten av samhället.

Inom jakt finns ett flertal normer och värderingar. I både privata och officiella sektorn av jakt går dessa att identifiera. En av dessa normer handlar om fördelningen av män och kvinnor som verkar inom jaktkulturen i Värmland eller arbetar med jaktfrågor på myndighetsnivå. Johansson³⁹ beskriver hur en förändring inom jakt håller på att ske och att fler kvinnor engageras in i jakten. Jägareförbundet (2020) vittnar om att var femte person som tar jägare examen är kvinna idag. Jaktkultur och jaktturism skulle gynnas av en större jämställdhet då andra perspektiv skulle komma att belysa delar med förbättringspotential och stävja delar som behöver det. Ur ett samhälleligt perspektiv skulle denna förändring inom maktstrukturerna öppna upp för en starkare och inkluderande jaktkultur som möjligtvis kan resultera i en bredare marknad för jaktturism.

5.2 Jaktturism

Jaktturism utspelar sig främst på landsbygd där goda naturresurser i området förekommer som besvarar de grundläggande behov som krävs för att utöva jaktturism. Matilainen et al. (2016) & Heldt Cassel (2007) betonar att efterfrågan på naturupplevelser växer allt mer inom turism och utvecklingspotentialen upplevs som mycket stor. Andersson Cederholm & Sjöholm⁴⁰ har en liknande uppfattning och redogör för hur betydelsefull vistelse ute i naturen är för turisterna och trender för utomhusupplevelser växer mer och mer. Markwell (2015) argumenterar för att jaktturism i förhållande till natur behöver ske under kontrollerade omständigheter för att

³⁹ Johansson, jaktturismföretagare, Jämtland 2020-05-15

⁴⁰ Andersson Cederholm & Sjöholm, forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

upprätthålla balansen i naturen och minimera risker för den biologiska mångfalden. Studiens empiri påvisar att jaktturism är en svårnavigerad nisch och att det existerar flera olika former av jaktturism.

Jaktturism kan tolkas olika beroende på var i världens den utspelas och vem som är turisten, MacKay et al. (2004) belyser att genom de olika nivåer som jaktturism sker attraheras olika grupper i samhället och till största grad handlar det om vad turisten vill få ut av upplevelsen. Andersson Cederholm & Sjöholm⁴¹ poängterar att det inte är alla jägare som identifierar sig som turister, det upplevs som ett något laddat ord inom jakten och istället används begrepp som köpjakt eller vänskapsjakt. Begreppet vänskapsjakt kan kopplas till turismformen VFR (Visting friends and relatives). Shani & Uriely (2012) definierar turister inom VFR som de som inte nyttjar kommersiella turismanläggningar eller verksamheter utan istället bor hemma hos vänner och släkt medans de besöker en destination. Det kan kopplas till vänskapsjakt på så sätt att VFR är en form av turism där utbyte av lokala kulturer och beteendenormer överförs (Uriely, 2011). Alatalo (2003) argumenterar att jakten i sig är en turistisk upplevelse när det utspelas på annan plats än hemorten, oavsett om det är innanför eller utanför hemlandets gränser. Nya marknader ger jaktturismverksamheter en chans att profilera sig mot turister. Att profilera en verksamhet efter regioner och vilken typ av jakt är viktiga aspekter en verksamhet som bedriver jaktturism måste fundera över.

Under datainsamlingen till studien var det möjligt att urskilja en annan form av turism som har kopplingar till jakt och jägares förflyttningar. Müller et al. (2020) belyser fritidshusturism som ett fenomen där människor utför olika aktiviteter utanför det egna fritidshuset, och en av dessa aktiviteter kan innefatta jakt. Deller et al. (1997) belyser hur fritidshus blir en del av turismen då den skapar multiplikatoreffekter i samhället där den verkar. Det innebär att de jägare som reser till sina fritidshus för att jaga är en del av jaktturism. Bladh (2013) argumenterar för att fritidshus öppnar upp för olika former av friluftaktiviteter och att dessa har en stor betydelse för den svenska besöksnäringen, och framförallt i rurala områden. Willebrand (2008) & Markwell (2015) argumenterar för att jaktturism kan bidra med mycket positiva effekter på rurala platser då den har en förmåga att bidra till att diversifiera lokala ekonomier och öppna upp för arbetstillfällen. Något som Svensson & Magnusson⁴² bekräftar då de menar att jaktturismen har möjlighet att generera i gynnsamhet för andra lokala verksamheter inom exempelvis logi. De påpekar att konflikter kan uppstå om utomstående kommer in och kommersialiserar jakten. Jaktturismen har bäst chans att lyckas och få ett positivt bemötande om det utförs av lokalbefolkningen. Landsbygd i Värmland är

⁴¹ Andersson Cederholm & Sjöholm, forskare, Lund, expertintervju 2020-05-12

⁴² Svensson & Magnusson, viltförvaltare, Värmland 2020-05-20

nästan synonymt med jaktkultur då de flesta som bor på landsbygden är en del av jaktkulturen, genom att vara markägare eller jagar själv.

Majoriteten av respondenterna betonar att stora utmaningar finns för att etablera en jaktturismverksamhet i region Värmland. Ness⁴³ uttrycker en oro bland markägare att överlåta mark till okända jägare, det kan skapa osämja om de jaktlag som marken brukar arrenderas till sorteras bort för att ge plats till kommersialisering. Värmland har mycket mark och en god avskjutning på vilt men det finns fortfarande en risk för slitage på skog och mark om inte jakten kontrolleras. Största förutsättningen för jaktturism att ens förekomma är tillgången till vilt.

Markwell (2015) argumenterar för att människor tenderar att ta tillgängligheten till djur inom turism för givet. Problematiken som kan uppstå för djuren vid kommersialisering av jakt som inte sker under kontrollerande förhållanden. Om det inte finns några tydliga riktlinjer menar studiens respondenter att viktiga värden inom jakten så som jaktsämjan och bevarande av viltstammar kan gå förlorade, om pengar och avskjutning har större betydelse än jaktupplevelsen själv.

Värmland har ett återkommande problem inom jakten, det är vargen. Berglund (2015) beskriver vargen som ett underliggande orosmoment då den har en påverkan på älgstammen som är Värmlands största resurs inom jaktturism. Persson⁴⁴ förklarar att vargen har gjort jaktturismen näst intill omöjlig då jakten på älg är hotad av vargens närvaro. Specifikt handlar det om att jakt med hund är en starkt etablerad kultur inom jakten och risken att släppa hund där det finns varg i närområdet skulle enligt Berglund (2015) påverka hela jaktupplevelsen. Majoriteten av de respondenter som intervjuats i studien är överens om att det är vargen som är den stora frågan att diskutera vid etablering av jaktturismverksamheter. Det finns svårigheter att profilera sig och sälja en jaktupplevelse som medför en risk och det är få som är villiga att ta den. Vargen behöver lika väl som andra djurstammar kontrolleras, och ingen av respondenten ser att vargen ska försvinna helt men att den som alla andra stammar behöver ha en viss avskjutning per år. Men vargen är inte enbart en känslig fråga inom jakten utan har kommit till att bli en samhällsdebatt, Svensson & Magnusson⁴⁵ förklarar att de bemött motstånd från demonstranter under vargjakt och menar att det är infekterad debatt i samhället men att den ofta inte förs av de som upplever vardagen i sin vardag.

⁴³ Ness, handläggare, Värmland 2020-05-14

⁴⁴ Persson, jaktvårdskonsult, Värmland 2020-05-11

⁴⁵ Svensson & Magnusson, viltförvaltare, Värmland 2020-05-20

5.3 Etik inom jaktkultur och jaktturism

Alla respondenter som medverkat i studien belyser de etiska förhållningsregler som existerar inom jakt, både i Värmland och i hela landet. Problematiken är närvarande oavsett jaktform eller plats. Debatten om jakt som aktivitet och fritidsintresse sker oavbrutet i samhället. Även om natur-, vilt- och djurvård är viktigt i jaktkulturen finns en ovetskap om det i den del av samhället som motsätter sig eller inte har någon kunskap om hur jaktlag egentligen agerar. Svenska jägareförbundet (2019) har för avsikt att skapa en hållbar jakt som på bästa sätt förvaltar viltet samtidigt som en meningsfull jakt kan bedrivas av så många som så önskar. Wright (2018) menar att orsaken till att människor, främst turister, har en etisk uppfattning har flera faktorer som spelar in. Grupptillhörighet och social ställning påverkar ofta vad en turist anser viktigt. Andersson (2015) argumenterar för att jaktetik har en tendens att skilja sig åt beroende på om jägaren är bosatt i urbana städer utan närhet till skog eller äger egen mark. Studiens respondenter instämmer och betonar att synen på förvaltning av vilt skiljer sig markant beroende på var jägaren är bosatt. Personer som i sitt vardagsliv lever i en storstad med gott ställt har en annan uppfattning om vad som är viktigt, vad som är värt att lägga tid och energi på samtidigt som de kanske även har mindre tid att disponera till att engagera sig i något som jakt. Eftersom regioner som involverar större städer har ett annat förhållningsätt till jakt och en annan jaktkultur. Mycket på grund av att de ej behöver förvalta mark och skog till skillnad på de lokala jägare som ständigt har det i sin närhet, beskriver Bertilsson⁴⁶.

Etiska regler inom jakt är uppbyggda av de mångåriga traditions kultur som jaktkulturen är. När Persson⁴⁷ berättar om oskrivna regler om att stammar ska förvaltas på human basis kan det här hänvisa till Fennell (2014) argumentation om att jägare ska använda sig av jakttekniker som utsätter djur för så lite lidande som möjligt. Under intervjuerna med alla respondenter är svaret på den argumentationen tydlig, i Värmland sker all jakt ur ett viltvårdsperspektiv. Några respondenter tar upp i intervjuerna att det finns några grupper av jägare som ”dansar efter egen pipa” och visar mycket lite hänsyn till jaktkulturens regler.

En av våra respondenter tar upp hur markägande har en etisk dimension. Eftersom pengar gärna har en tendens att bli ett omtvistat ämne när det gäller turism och kommodifiering (Hannam & Knox, 2010) hör detta ihop med hur markägare ofta intresserar sig för värdet av marken. Värdet i marken ligger i tillgänglighet men även hur mycket vilt som rör sig på området. Eftersom turism, i detta fall jaktturism, handlar om att kommodifieras, något som tidigare varit ”fritt” uppstår etiska konflikter mellan jägare, aktörer och markägare när pengar blir en avgörande faktor för vem som

⁴⁶ Bertilsson, jägare, Svanskog, 2020-05-13

⁴⁷ Persson, jaktvårdskonsulent, Värmland 2020-05-11

ska jaga på marken. Vad är rätt ur ett historiskt perspektiv? Ur ett historiskt perspektiv har ett jaktlag jagat på marken i flera årtionden och plötsligt ska den marken arrenderas ut till högstbjudande för att någon utomstående ska sälja jakten till gäster långväga ifrån menar Andersson (2015).

6. Slutsats

I följande kapitel diskuteras och presenteras studiens slutsats. Frågeställningar samt syfte besvaras i texten.

Studiens syfte och frågeställningar har drivit studien framåt i arbetet mot slutsatsen. I följande text ska den första frågeställningen diskuteras och besvaras med stöd i det teoretiska ramverket samt den empirin. När frågeställningen skapades var ambitionen att den skulle hjälpa att placera studien i en kontext som gav syftet en givande bakgrund. Under arbetet med studien har en slutsats långsamt vuxit fram rörande första frågan, hur ser den befintliga jaktkulturen ut i Värmland? Med hjälp av respondenternas kunskap och erfarenheter har en varierad bild av hur jaktkulturen ser ut tagit form.

Jaktkulturen i Värmland har en historiskt stark position bland invånarna i regionen men även på ett nationellt plan. Eftersom studien arbetat med en urvalsprocess mellan tilltänkta respondenter som har en koppling till jakt eller jaktturism, har en uppfattning om invånarnas inställning till jakt synliggjorts utifrån deras perspektiv. En anledning till att de flesta uppgifterna som framkommit handlar om ett gott samarbete och ett tillmötesgående samhälle är att Värmland på många sätt hålls levande med hjälp av jakten. På grund av jaktens position i länet har flera av glesbygdskommunerna fortfarande ett invånarantal som bibehålls eftersom jägare i området stannar kvar.

Jaktkulturen i Värmland präglas av älgjakt och älgjakten har även en historiskt stark plats. En gång i tiden var Värmland ett populärt län att jaga i på grund av dess höga avkastning. Jaktkulturen har vuxit sig stark i regionen med hjälp av traditioner som värderas högt. Historiskt sett var markägare och jägare de som kom överens om frågor rörande vem som jagade var, vilka som hade tillgång till avkastningen och lyckats sköta det relativt konfliktfritt. I nuvarande situation med en högre grad inblandning av myndighet och organisationer står samarbetet fortfarande i fokus, även om det idag uppstår fler konflikter. Kontentan av klimatet inom jaktkulturen är att det ska bedrivas en meningsfull jakt med fokus att förvalta viltstammarna på bästa sätt i regionen.

Ett problem som vuxit är rovdjursfrågan i länet. Jaktkulturen påverkas på det sättet att marker som tidigare haft ett attraktivt värde nu blir mindre attraktivt, på så sätt påverkas markägaren och kulturen i det området då jägare bedriver jakt på andra ställen. Eftersom jaktkultur är kopplat till en aktivitet men samtidigt präglas av platsen har den i länet påverkats av minskande jaktmarker. Jakt med hund och jakt på visst vilt har minskat är ett direkt resultat av rovdjursstammens ökning.

Sammanfattningsvis, rörande första frågeställningen, ter sig den befintliga jaktkulturen i Värmland som en kultur präglad av samarbete, älgjakt, goda relationer inom sig självt och ständigt utvecklande samtidigt som traditioner värderas. Under studiens utförande har vargfrågan adresserat som en

påverkansfaktor på jaktkulturen. Den har resulterat i att jägare har valt att jaga på annat håll i länet för att undvika vargproblematiken vid älgjakt med lösdrivande hund. Utifrån de intervjuer som utförts i studien visas tydligt en gemensam åsikt om att vargen behöver kontrolleras men inte utrotas. Vargjakten har mottagit motstånd utifrån och detta motstånd menar majoriteten av respondenterna kommer från de som ej upplever vargen i sin vardag.

Studiens andra frågeställning syftar till att undersöka den påverkan jaktturism kan ha på en etablerad jaktkultur i Värmland. För att besvara studiens andra frågeställning krävdes en granskning av jaktturism, för att förstå påverkan på både sociala och ekonomiska effekter av jaktturism. Det som framkom under den empiriska insamlingen var att majoriteten av respondenterna ställde sig positiva till jaktturism i länet. De hänvisade till att Värmland är en region där jakt har en stadig position och naturresurser och engagemang från bygden finns tillgängliga. Det teoretiska ramverk som studien presenterat argumenterar för att jaktturism har en möjlighet att differentiera lokala ekonomier på landsbygd, öppna upp för fler arbetstillfällen och skapa ekonomisk spridning till andra verksamheter som skulle fungera i samverkan med jaktturismen. Olika former av jaktturism analyserades fram under studien, respondenterna talade om vänskapsjakt som teoretiskt kan kopplas till VFR turism, en mindre kommersialiserad turism. Begreppet fritidshusturism kunde även analyseras fram i likhet med de jägare som äger fritidshus på annan ort än hemorten. Kopplingen till jaktturism fungerar då jakten inte sker som en medveten turistisk aktivitet, men som genererar ekonomisk spridning till platsen där den verkar. Det indikerar att jaktturism kan studeras utifrån en kommersialiserings skala. Verksamheter som marknadsför sig som jaktturismföretag ligger högt medan exempelvis vänskapsjakt eller fritidshusturism befinner sig längre ner.

Majoriteten av respondenternas svar instämmer med vad tidigare teori påvisar, de flesta ställer sig positiva till att kulturen kan stärkas genom en ökad jaktturism. Däremot handlar det om att kommersialisering av jakt sker på ”rätt sätt”. Det syftar i högsta grad till om jaktturismen ska få en stadig position i länet krävs det att dessa verksamheter etableras och bedrivs av lokalbefolkningen, samt att de ekonomiska vinster som jaktturismen genererar går tillbaka till det lokala samhället.

Problematiken som möjligtvis kan leda till konflikter och negativa effekter på jaktkulturen berör arrende av mark till högstbjudande. Det kan leda till osämja mellan jaktlag och markägare, om mark som traditionsenligt arrenderas ut till ett och samma jaktlag där jakten bedrivits i flera generationer istället säljs till en turismentreprenör, som i sin tur säljer till turister och gäster.

Tyvärr visar majoriteten av datainsamlingen av studien att jaktturismen är underutvecklad i länet i dagsläget och den största anledning till det är rovdjursstammen i länet, främst vargen som har kommit att bli en problematisk fråga inom jakt och i samhället. Vargen ses som ett stort hot vid

jakt med lösdrivande hund. Det finns årligen flera fall där hund skadats eller dödas av varg i länet. Det sprider en oro bland jägare i länet men även potentiella gäster som vill jaga med hund. Obehagskänsla har haft påverkan på utomstående som avstått från att komma och jaga med hund i länet. Det som framkom under studien är att det finns fler jaktformer som har börjat växa fram, så som bäver- och vildsvinsjakt där hunden inte är en lika stor del av jakten. Där finns en möjlig marknad som kan växa fram. Dels med tanke på att vildsvinsstammen ökar för varje år och behöver förvaltas, turism som sker under kontrollerande förhållanden har en möjlighet att bidra till det.

Sammanfattningsvis besvaras studiens syfte, ”att skapa förståelse för hur jaktturism påverkar en sedan länge existerande jaktkultur i en region.”, att jaktturism i sig inte har en betydande påverkan på jaktkulturen i Värmland, då turismformen i dagsläget är underutvecklad. Risken att jaktkulturen påverkas ur ett negativt hänseende är om jaktturism utövas utan hänsyn till lokala jägare. Det rör exempelvis stora markområden som gått i arv i generationer, som istället säljs till högstbjudande eller om avskjutning av vilt på området påverkas. Om utomstående jaktturism entreprenörer beslutar sig för att etablera en verksamhet i regionen kan konflikter som dessa uppstå, därför är det ytterst viktigt med samverkan mellan lokalbefolkningen, markägare och turismverksamheter inom regionen. Potentiell positiv påverkan jaktturism kan bidra till ekonomiska fördelarna för den lokala bygd där turismen utspelar sig, samt en djupare förståelse om jakt i samhället som skulle kunna stärka jaktkulturen. Det skulle i sin tur kunna skapa en större förståelse för jägare vid exempelvis samhällsdebatter om mark, rovdjur och entreprenörskap på landsbygd.

6.1 Framtida forskning

Kontexten till studien öppnar för flera möjliga forskningsfrågor att undersöka. I relation till studien har ett par förslag till framtida forskning vuxit fram. Under arbetets gång har uppdragats att forskning om jaktturism inom Sveriges gränser ett fält med ett sparsmakat antal texter publicerade. Flera texter har publicerats internationellt om hur jaktturism och jakt ser ut i andra delar av världen men det skulle vara intressant att se hur svensk lagstiftning och tradition påverkar jaktturismens möjligheter i Sverige. Ett annat spännande ämne att undersöka är hur jaktkulturen ser ut i olika städer beroende på geografiskt läge, glesbygd kontra större stad, eller på populationsantal i staden. Vilka aspekter, vilka förutsättningar som krävs beroende på geografisk plats samt andra faktorer som gör att jakt lever kvar i urbana samhällen utan närhet till jaktmarker. Perspektivet på jaktturismens effekter i samhället och hur en så specifikt nischad turism kan vara ekonomiskt hållbar för näringsidkaren skulle också vara en möjlig utgångspunkt för vidare forskning. Vårt bidrag till forskning om ämnet jaktturism och jaktkultur fyller en funktion i takt med att denna turismnisch växer, likaså det akademiska intresset för den.

7. Referenser

- Adams, V. (1996). *Tigers of the snow and other virtual Sherpa's: an ethnography of Himalayan encounters*. Princeton: Princeton University Press.
- Alatalo, M. (2003). *Jaktturism i Sverige*. Turistdelegationen, Swedish Tourist Authority.
- Alvesson, M., & Sköldbberg, K. (2017). *Tolkning och reflektion – Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur AB.
- Andersson, S. (2015). *Animal Ethics Between Theory and Praxis. Exploring differential ethical standard toward wildlife: the case canis lupus in Sweden*. Masteruppsats. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. https://stud.epsilon.slu.se/8838/1/anderson_s_160218.pdf [2020-06-01]
- Bell, J. (2006) *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Berglund, C. (2015). *Närheter och avstånd i ett nordvärmäländskt skogslandskap: Praktiker och betydelse i nya tidsrumsliga sammanhang*. Diss. Karlstad: Karlstad universitet.
- Bladh, G. (2013). *Landskap för friluftsliv. Forskningsprogrammet Friluftsliv i förändring*. Östersund: Friluftsforskning.
- Bogner, A., Littig, B., & Menz, W. (2009). *Interviewing Experts. Methodology and Practice*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Bryman, A. (2011). *Sambällsvetenskapliga metoder*. 2. uppl. Malmö: Liber AB
- Cohen, E. (1988) Authenticity and commoditization in tourism, *Annals of Tourism Research*, 15 (3), 371–386.
- Cole, S. (2007). Beyond Authenticity and Commodification, *Annals of Tourism Research*, (34), 943-960
- Crouch, D. (2009). The Diverse Dynamics of Cultural Studies and Tourism. I Jamal, T & Robinson, (red.). *The SAGE Handbook of Tourism Studies*. London: SAGE Publications Ltd, ss. 82-97.
- David, M. & Sutton, C.D. (2016). *Sambällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Deller, S.C., Marcouiller, D.W. & Green, G.P. (1997). Recreational housing and local government finance. *Annals of Tourism Research*, (24), 687–705.
- Du Cros, H. & McKercher, B. (2015). *Cultural tourism*. 2. uppl. New York: Routledge.
- Emmelin, L., Fredman, P., Jensen, E. & Sandell, K. (2010). *Planera för friluftsliv*. 1. uppl. Stockholm: Carlssons.
- Fennell, D. (2014). Exploring the boundaries of a new moral order for tourism's global code of ethics: an opinion piece on the position of animals in the tourism industry, *Journal of sustainable tourism*, 22(7), 983-996.
- Fennell, D. (2015). *Ecotourism*. 4. uppl. Abingdon, Oxon: Routledge.

- Finnveden, B. (1960). Den dubbla bosättningen och sommarmigrationen: Exempel från hallandskustens fritidsbebyggelse. Bergsten, K. (red.). *Svensk geografisk årsbok 36*. Lund: Svenska geografiska sällskapet, ss. 58–84.
- Flowerdew, R., & Martin, D. (2005). *Methods in human geography: a guide for students doing a research project*. 2. uppl. Harlow: Pearson Education.
- Frost, W. (2004). A hidden giant: second homes and coastal tourism in south-eastern Australia. Hall, C.M. & Müller, D, K. (red.). *Tourism, mobility and second homes: between elite landscape and common ground*. Clevedon: Channel View, ss. 162–173.
- Grip, L. (2004). Annanhet en påverkansfaktor i den kvalitativa forskningsprocessen. I Schough, K. och Andersson, L. (red.). *Om geometologier. Kartvärldar, världskartor och rumsliga kunskapspraktiker*. Karlstad University Studies 2004:68. Karlstad.
- Gunn, C.A. (2002). *Tourism Planning – Basics, Concept, Cases*. New York: Routledge.
- Gunnarsdotter, Y. (2008). What happens in a Swedish rural community when the local moose hunt meets hunting tourism? I Lovelock, B (red.) *Tourism and the consumption of wildlife*. New York: Routledge, ss. 182-196.
- Halewood, C., Hannam, K. (2001). Viking heritage tourism. Authenticity and Commodification. *Annals of Tourism Research*. (28), 565-580.
- Hannam, K. and Knox, D. (2010). *Understanding tourism: a critical introduction*. London: SAGE.
- Harrison, G & Turner, R. (2011). Being a ‘Culturally Competent’ Social Worker: Making Sense of a Murky Concept in Practice, *British Journal of Social Work*, (41), 333-350.
- Heldt Cassel, S. (2007). Platser som idé och turistprodukt – image som tillgång och begränsning för turismutveckling. I Bohlin, M & Elbe, J. (red.) *Utveckla turistdestinationer*. 1 uppl. Stockholm: Liber ss. 149–161.
- Holm Ingemann, J. (2013). *Vetenskapsteori för samhällsvetare*. Malmö: Gleerups.
- Hörnsten Friberg, L. (2004). *Naturturismen i Värmland – markägande och turistföretagande*. Östersund: Mittuniversitetet.
- Irvine, A., Drew, P., & Sainsbury, R. (2013). ‘Am I not answering your questions properly?’ Clarification, adequacy and responsiveness in semi-structured telephone and face-to-face interviews. *Qualitative Research*, 13(1), 87–106.
- Karlsson, S. (2007). *Att äga rum. En studie av skogsägande och lokal utveckling i tre värmländska församlingar*. Diss. Karlstad: Karlstads Universitet.
- Kotler, P., Armstrong, G. & Parment, A. (2017). *Marknadsföring, teori, strategi och praktik*. London: Pearson Education Limited.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Larsen, A.K (2009). *Metod helt enkelt*. Malmö: Gleerups Utbildning.

- Larsen, J., Urry, J. & Axhausen, W. (2007). Networks and tourism: Mobile social life. *Annals of Tourism Research*, 34 (1), 244–262.
- Lidskog, R och Deniz, F. (2009). *Mångkulturalism - Socialt fenomen och politisk utmaning*. Malmö: Liber AB.
- Lindsey, P. A., Roulet, P. A., & Romañach, S. S. (2006). Economic and conservation significance of the trophy hunting industry in sub-Saharan Africa, *Biological Conservation*, (134), 455-469.
- Liu, S., Gallois, C. & Volcic, Z. (2015). *Introducing intercultural communication: Global Cultures and Context*. 2. uppl. Los Angeles: SAGE.
- Lundmark, L. (2006). *Restructuring and employment change in sparsely populated areas: examples from Northern Sweden and Finland*. Diss. Umeå: Umeå universitet.
- MacCannell, D. (1973). Staged Authenticity: Arrangements of Social Space in Tourist Settings. *American Journal of Sociology*, (79), 589–603.
- MacCannell, D. (2013). *The Tourist: a new theory of the leisure class*. Berkeley: University of California Press.
- Markwell, K. (2015). *Animals and tourism: understanding diverse relationships*. Bristol: Channel View Publications.
- Matilainen, A., Keskinarkaus, S., & Törmä, H. (2016). The economic significance of hunting tourism in east Lapland, Finland. *Human Dimensions of Wildlife*, 21(3), 203-222.
- Mattsson, L., Boman, M. & Ericsson, G. (2009). *Jaktens ekonomiska värde då och nu. (Aktuell forskning om vilt, fisk och förvaltning, 2)* Umeå: Inst. Vilt, fisk och miljö, SLU.
- Meethan, K. (2001). *Tourism in global society: place, culture, consumption*. Basingstoke: Palgrave
- Milbourne, P. (2003). Hunting ruralities: nature, society and culture in 'hunt countries' of England and Wales. *Journal of Rural Studies*, 19(2), 157-171.
- Müller, D, K. Nordin, U. & Marjavaara, R. (2010). *Fritidsboendets relationer till den svenska landsbygden: Resultat av en enkät bland svenska fritidsbusägare 2009*. Umeå: Umeå Universitet, Kulturgeografiska institutionen.
- Nilsson, S. & Pettersson, M. (2007). *Marknadsföring av en småskalig turism verksamhet på landsbygden: en kvalitativ studie av marknadsföringsarbetet hos turismverksamheterna i Butorp*. Kandidatuppsats. Karlstad: Karlstad universitet. <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:6322/FULLTEXT01.pdf> [2020-02-12]
- Nobel, H. & Ånöstam, V. (2017). *Jaktturismen i Sverige: En multipel fallstudie om företagares mål och resurshantering*. Kandidatuppsats. Uppsala: Sveriges lantbruksuniversitet. https://stud.epsilon.slu.se/10658/1/nobel_h_anostam_v_170830.pdf [2020-02-12]
- Øian, H., & Skogen, K. (2016). Property and possession: Hunting tourism and the morality of landownership in rural Norway. *Society & Natural Resources*, 29(1), 104–118.

- Phillimore, J., & Goodson, L. (2004). *Qualitative Research in Tourism: Ontologies, Epistemologies and Methodologies*. London: Routledge
- Robinson, P. & Lück, M. & Smith, S.L.J. (2013). *Tourism*. Boston: CAB International
- Salmons, J. E. (2019). *Little Quick fix: find the theory in your research*. London: SAGE Publication Ltd.
- Shani, A. & Uriely, N. (2012). 'VFR tourism: The Host Experience'. *Annals of Tourism Research*, 39(1), 421–440.
- Shepherd, R. (2002). Commodification, culture, and tourism. *Tourist Studies*, 2(2), 183-201.
- Sigursteinsdóttir, H. and Bjarnadóttir, E. J. (2009). *Sales Organizational Survey*. Helsinki : Northern Periphery Programme.
- Svensk Författarsamling. (2010:2008). *Förordning om Statsbidrag till friluftorganisationer*. Utfärdad 2010-12-22.
- Tham, A. & Raciti, M. (2018). Visiting Friends and Relatives (VFR) tourism decisions within collective cultures: Insights from Taiwanese host residing in Brisbane, Australia. Yang, E. & Khoo-Lattimore, C. (red.). *Asian Cultures and Contemporary Tourism*. Singapore: Springer Singapore, ss. 41–59.
- Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. 2. uppl. Stockholm: Liber.
- Uriely, N. (2010). "Home" and "away" in VFR tourism. *Annals of Tourism Research*, 37 (3), 857-860.
- Urry, J. (2002). *The tourist gaze*. London: SAGE
- Van Audenhove, L. (2017). *Expert and Elite Interviews in the Social Sciences*. Bryssel: Vrije Universiteit Brussel.
- Van Der Merwe, P. (2014). *Game Farm and Hunting Tourism*. African Sun Media: Stellenbosch.
- Veal, A. (2018). *Research methods for leisure and tourism*. 5. uppl. Harlow: Pearson AB.
- Viken, A. (2006). Tourism and Sámi Identity – An Analysis of the Tourism-Identity Nexus in a Sámi Community, *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 6(1), 7- 24.
- Von Essen, E., Van Heijgen, E. & Gieser, T. (2019). Hunting communities of practice: Factors behind the social differentiation of hunters in modernity, *Journal of rural studies*, (68), 13-21.
- Willebrand, T. (2008). Promoting hunting tourism in north Sweden: opinions of local hunters. *European Journal of Wildlife Research*, (55), 209-216.
- Wright, W. D. M. (2018). Cloning animals for tourism in the year 2070. *Futures*, (95), 58–75.
- Young, M. & Markham, F. (2020). Tourism, capital, and the commodification of place. *Progress in Human Geography*, 44(2), 276–296.

Elektroniska källor

Djurens Rätt. (2018). *Jakt*. Tillgänglig: <https://www.djurensratt.se/om-djurens-ratt> [2020-03-17]

Forskningsrådet (2017), *God forsknings sed*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Tillgänglig: https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf?fbclid=IwAR3uDv3hrVchprGGzvNq7X2S5TmoF-Mk1vUcLpoE74sZsKiOwOp0IIHppUI

Nationalencyklopedin. (2020) Tillgänglig: <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/v%C3%A4rmland> [2020-05-25]

Naturvårdsverket. (2020). Tillgänglig: <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Friluftsliv/Naturturism/>. [2020-04-02]

Regionfakta. (2020). Tillgänglig: <http://www.regionfakta.com/varmlands-land/> [2020-05-18]

Sveaskog (2020). *Jakt-fiske och friluftsliv, Arrendera och hyra*. Tillgänglig: <https://www.sveaskog.se/jakt-fiske-och-friluftsliv/arrendera-och-hyra/> [2020-06-05]

Svensk Jakt. (2017). *Rekordbög acceptans för jakt i Sverige*. Tillgänglig: <https://svenskjakt.se/start/nyhet/rekordhog-acceptans-jakt-sverige/> [2020-06-04]

Svenska jägareförbundet. (2019). *Åvsjutförberedelse 2018/2019*. Värmland: Svenska jägareförbundet. [2020-02-12]

Lantbrukets Affärstidning. (2013). *Het marknaden för jaktturism*. Tillgänglig: <https://www.atl.nu/skog/het-marknad-for-jaktturism/> [2020-06-04]

Svenska Jägareförbundet. (2019). *Ålgjakt*. Tillgänglig: <https://jagareforbundet.se/aktuellt/press/pressmeddelanden/2012/08/algjakten-startar-arets-hojdpunkt-for-tusentals-jagare/>. [2020-05-16].

Svenska Jägareförbundet. (2020). *Nyheter*. Tillgänglig: <https://jagareforbundet.se/aktuellt/forbundsnyheter/>. [2020-05-16].

Viltcentralen. (2019). Tillgänglig: <https://www.riistanvuoksijulkaisu.fi/sv/artikkelit/algjaktens-betydelse-for-det-sociala-valbefinnandet.html>. [2019-04-02]

Wibyholms Godsförvaltning. (2013). *Hem*. Tillgänglig: <http://www.vibyholm.se/14/17/hem/> [2020-06-05]

8. Bilagor

8.1 Intervjuguide

Intervjuguide för privatpersoner - jägare

1. Hur ser jaktkulturen ut i Värmland idag?
2. Vad innebär en jaktkultur för dig?
3. Hur är din syn på hållbarhet inom jakt?
4. Hur ser de olika maktstrukturerna ut inom jakt?
5. Vilken uppfattning har du av jaktturism i Värmland idag?
6. Vilka geografiska platser skulle påverkas mest av en ökad utveckling av jaktturism?
7. a) Om jaktturismen skulle öka i Värmland, vilka möjliga problem som kan uppstå? b) vilka möjligheter och positiva utfall kan ske?
8. Har jaktturismen påverkat den regionala jaktsämjan?
9. Hur har jakten i Värmland påverkats av de motstånd som kommer från exempelvis djurrättsorganisationer?
10. Tror du att jaktturism kommer främja eller hämma Värmlands naturresurser?
11. Hur ser du på en framtida ökning av jaktturism?
12. Vad är din som jägares inställning till samverkan mellan turism och jakt?

Intervjuguide för företag inom jaktturism

1. Vad innebär en jaktkultur för dig?
2. Hur ser de olika maktstrukturerna ut inom jakt?
3. Om företagen inom jaktturism växer fram, tror ni att turisterna som vill utnyttja tjänster finns?
4. Har jaktturismen påverkat den regionala jaktsämjan?
5. a) Om jaktturismen skulle öka, vilka möjliga problem som kan uppstå? b) vilka möjligheter och positiva utfall kan ske?
6. Vilken respons har ni fått från lokalsamhället vid etableringen av er verksamhet?
7. Vilka Etiska regler förhåller ni er till?
8. Vilka är era kunder och vart kommer de främst ifrån?
9. Hur mycket är er verksamhet säsongsbetonad?
10. Hur är er syn på hållbarhet inom jakt?
11. Hur har jakten påverkats av de motstånd som kommer från exempelvis djurrättsorganisationer?
12. Vilka etiska dilemman tror ni en ökad jaktturism kommer stå inför?
13. Hur ser du på en framtida ökning av jaktturism?

Intervjuguide för markägare:

1. Vad innebär en jaktkultur för er?
2. Har jaktkulturen en stadig position i regionen?
3. Hur ser markägarperspektivet ut på jakt?
4. Hur ser ni på kommersialisering av jakt?
5. Hur ser jaktturism ut i Värmland idag?
6. Hur ser du på en framtida ökning av jaktturism?
7. Vilka geografiska platser skulle påverkas mest av en ökad utveckling av jaktturism?
8. a) Om jaktturismen skulle öka i Värmland, vilka möjliga problem som kan uppstå? b) vilka möjligheter och positiva utfall kan ske?
9. Vilka etiska dilemman tror ni en ökad jaktturism kommer stå inför?
10. Tror du att jaktturism kommer främja eller hämma Värmlands naturresurser?

Intervjuguide för myndighet

1. Hur ser jaktkulturen ut i Värmland idag?
2. Vilka speciella attribut finns i Värmland som gör att kulturen ser ut som den gör?
3. Hur ser jaktturism ut i Värmland idag?
4. Hur är er syn på hållbarhet inom jakt?
5. Vilka geografiska platser skulle påverkas mest av en ökad utveckling av jaktturism?
6. Om företagen inom jaktturism växer fram, tror ni att turisterna som vill utnyttja tjänster finns?
7. Har jaktkulturen en stadig position i regionen?
8. Finns det någon mätbar jaktturism eller jaktturismföretag med betydande position idag?
9. a) Om jaktturismen skulle öka i Värmland, vilka möjliga problem som kan uppstå? b) vilka möjligheter och positiva utfall kan ske?
10. Om det har gjorts, vilka åtgärder har tagits för att öka jaktturismen i Värmland?
11. Vilka etiska dilemman tror ni en ökad jaktturism kommer stå inför?
12. Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för en utökad jaktturism på landsbygden?
13. Hur ser ni på en framtida ökning av jaktturism?

Intervjuguide för svenska jägareförbundet:

1. Hur ser jaktkulturen ut i Värmland idag?
2. Vad innebär en jaktkultur för dig?
3. Hur ser de olika maktstrukturerna ut inom jakt?
4. Hur är er syn på hållbarhet inom jakt?
5. Har jaktkulturen en stadig position i regionen?
6. Vilka speciella attribut finns i Värmland som gör att kulturen ser ut som den gör?

7. Hur har jakten i Värmland påverkas av de motstånd som kommer från exempelvis djurrättsorganisationer?
8. Vilka Etiska regler förhåller ni er till?
9. Hur ser jaktturism ut i Värmland idag?
10. Vilka geografiska platser skulle påverkas mest av en ökad utveckling av jaktturism?
11. Om företagen inom jaktturism växer fram, tror ni att turisterna som vill utnyttja tjänster finns?
12. Finns det någon mätbar jaktturism eller jaktturismföretag med betydande position idag?
13. Om det har gjorts, vilka åtgärder har tagits för att öka jaktturismen i Värmland?
14. a) Om jaktturismen skulle öka i Värmland, vilka möjliga problem som kan uppstå? b) vilka möjligheter och positiva utfall kan ske?
15. Vilka etiska dilemman tror ni en ökad jaktturism kommer stå inför?
16. Hur ser ni på en framtida ökning av jaktturism?

Expertintervju med forskare:

1. Hur ser jaktkulturen ut i Sverige idag?
2. Vet ni specifikt hur jaktkulturen ser ut i Värmland?
3. Hur ser jaktturism ut i Sverige idag?
4. Har Värmland en stor plattform inom jaktturism?
5. Vilka geografiska platser skulle påverkas mest av en ökad utveckling av jaktturism?
6. Om företagen inom jaktturism växer fram, tror ni att turisterna som vill utnyttja tjänster finns?
7. Vilka är turisterna som söker jaktturism här i Sverige?
8. Hur ser de olika maktstrukturerna ut inom jakt?
9. Om jaktturismen skulle öka, vilka möjliga problem som kan uppstå? b) vilka möjligheter och positiva utfall kan ske?
10. Vilka etiska dilemman tror ni en ökad jaktturism kommer stå inför?
11. Hur ser ni på en framtida ökning av jaktturism?
12. Vad innebär en jaktkultur för er?

8.2 Samtyckesblankett

Samtyckesblankett

Samtycke till att delta i studien: *"Jaktturism och dess påverkan på den befintliga jaktkulturen i en region."*

Jag har skriftligen informerats om studien och samtycker till att delta. Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl.

Min underskrift nedan betyder att jag väljer att delta i studien och godkänner att Karlstads universitet behandlar mina personuppgifter i enlighet med gällande dataskyddslagstiftning och lämnad information.

.....

Underskrift

.....

Namnfördyligande

Ort och Datum

Jag väljer att delta i studien och godkänner att Karlstads universitet behandlar mina personuppgifter i enlighet med gällande dataskyddslagstiftning och lämnad information

Studien utförs av: Sanna Jansson & Amanda Olofsson.

Kontakt: Sanna.burman92@hotmail.com

Handledare: Richard Ek, Universitetslektor.

Kontakt: richard.ek@kau.se

8.3 Informationsbrev

Informationsbrev

Information om studien: *"Jaktturism och dess påverkan på den befintliga jaktkulturen i en region."*

Syftet med studien är att undersöka och skapa förståelse för hur en ökad jaktturism kan påverka en sedan länge existerande jaktkultur i en region.

Intervjuer kommer ske via mejl och telefon och intervjufrågor kommer skickas ut i förhand.

Personuppgifterna behandlas enligt ditt informerade samtycke. Deltagande i studien är helt frivilligt. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. Alla uppgifter som kommer oss till del behandlas på ett sådant sätt att inga obehöriga kan ta del av dem.

Uppgifterna kommer att bevaras till dess att uppsatsarbetet godkänts och betyget har registrerats i Karlstads universitets studieregister för att sedan förstöras.

Karlstads universitet är personuppgiftsansvarig. Enligt personuppgiftslagen (dataskyddsförordningen från och med den 25 maj 2018) har du rätt att gratis få ta del av samtliga uppgifter om dig som hanteras och vid behov få eventuella fel rättade. Du har även rätt att begära radering, begränsning eller att invända mot behandling av personuppgifter, och det finns möjlighet att inge klagomål till Datainspektionen. Kontaktuppgifter till dataskyddsombudet på Karlstads universitet är dpo@kau.se."

Studien utförs av: Sanna Jansson & Amanda Olofsson.

Kontakt: Sanna.burman92@hotmail.com

Handledare: Richard Ek, Universitetslektor.

Kontakt: richard.ek@kau.se

8.4 Fördelning av arbete

Fördelningen av arbetet har utgått från olika ansvarsområden men där båda författarna har varit delaktiga i varje process och del i uppsatsen. Inledningen har skrivits tillsammans, men Amanda har haft större ansvar för problemformuleringen mot slutet. Metoden har Amanda haft övervägande ansvar över och skrivit vetenskapsteoretiskt förhållningsätt, metodval, analysmodell, metodrelevans och validitet och reliabilitet. Sanna har skrivit expertintervjuer, genomförande av intervjuer och etiska ställningstaganden. I teorin har Sanna haft övervägande ansvar och skrivit kommodifiering, kommersialisering, autenticitet, jakt, jaktturism, fritidshus, VFR och etiska perspektiv inom jaktturism. Amanda har skrivit teoriavsnittet turismens påverkan på en kultur och naturturism.

Under den empiriska insamlingen har Sanna haft ansvaret för majoriteten av intervjuer och transkribering. Amanda har analyserat och tematiserat den insamlade empirin och därefter har Amanda skrivit jaktkultur i Värmland samtidigt som Sanna har skrivit jaktturism i Värmland och Etik.

I analysen skrev Amanda jaktkultur och etik medan Sanna skrev jaktturism. I analys och slutsatsen har båda varit lika delaktiga och hjälpts åt att skriva. Amanda har haft huvudsakliga ansvaret över uppsatsens formalia och struktur. I slutändan har båda författarna varit närvarande genom hela uppsatsskrivandet och har gemensamt fattat beslut under arbetets gång. Vidare har uppsatsen sammanställts och finjustering av språk, referenser och bilagor har genomförts tillsammans.